De familie Klepkens

August Hendrickx

bron
August Hendrickx, *De familie Klepkens*. G.J. & E. Janssens, Antwerpen 1908

Zie voor verantwoording: https://www.dbnl.org/tekst/hend024fami01_01/colofon.php

Let op: boeken en tijdschriftjaargangen die korter dan 140 jaar geleden verschenen zijn, kunnen auteursrechtelijk beschermd zijn. Welke vormen van gebruik zijn toegestaan voor dit werk of delen ervan, lees je in de gebruiksvoorwaarden.

dbnl digitale bibliotheek voor de Nederlandse letteren

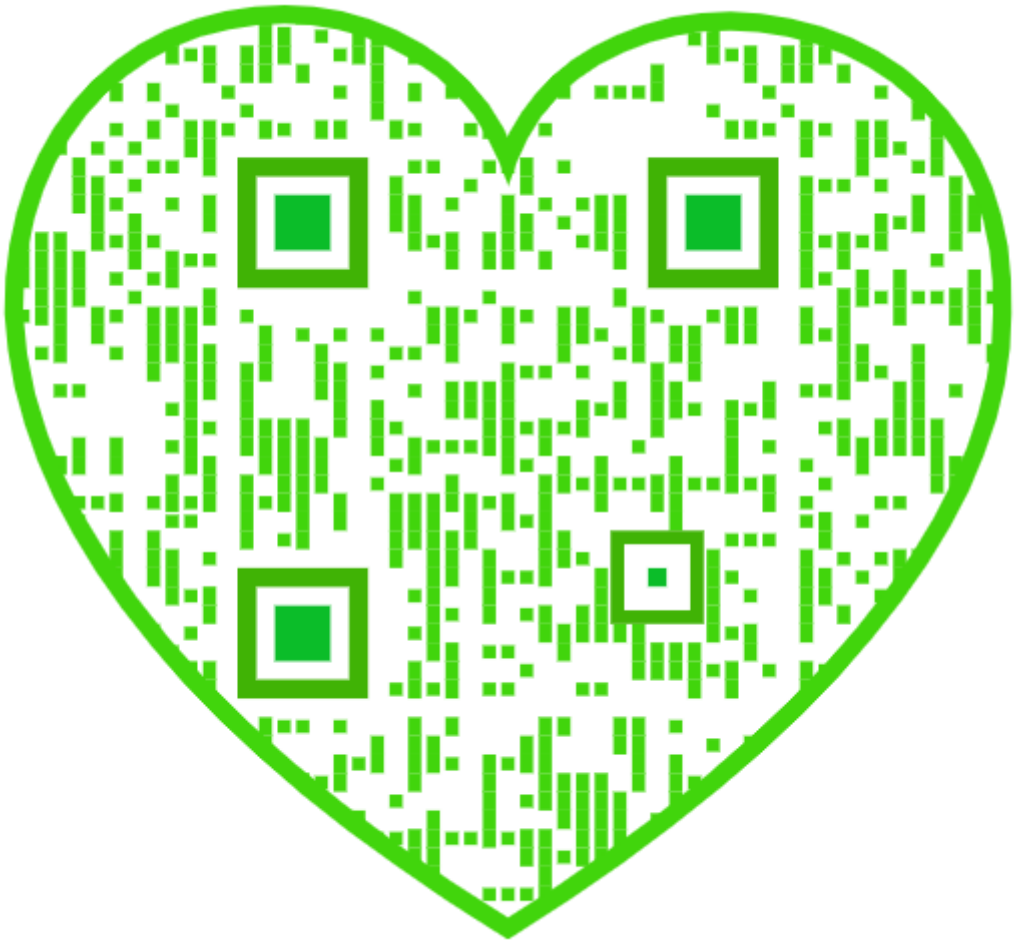

Personen:

TIESTE KLEPKENS, kleermaker	50 jaar.
ROSALIE KIEKEPOOT, zijne echtgenoote	40 jaar.
BERNARD KIEKEPOOT, Rosalie's broeder	43 jaar.
OCTAVIE} kinderen van Tieste Klepkens	17 jaar.
BERNARD} kinderen van Tieste Klepkens	18 jaar.
JOZEF} kinderen van Tieste Klepkens	10 jaar.
LOTJE} kinderen van Tieste Klepkens	6 jaar.
PIERKEN} kinderen van Tieste Klepkens	11 maanden.
FRANS STORK, kleermakersgast	21 jaar.
IVO GEIREGAT, leerjongen	14 jaar.
PIER GOOSSENS, meubelmaker.	45 jaar.
Mr PIPELET, huisbewaarder.	65 jaar.
EEN KOETSIER.	
EEN MOSSELMAN.	

In onzen tijd.

De familie Klepkens
Drie Tafereelen uit het Volksleven

Eerste Bedrijf
Tevredenheid is geluk

Het tooneel verbeeldt eene ruime huiskamer in de woning van Tieste Klepkens. Rechts een venster dat op een steegje uitgeeft. - Bij het venster eene groote werktafel, daarnaast eene naaimachine. Links de schoorsteen met stoof en al het toebehooren; verder eene zijdeur en op den achtergrond de straatdeur. Eenvoudige doch zindelijke huisraad. Dwars over het tooneel zijn een paar waschkoorden gespannen, waarop kindergoed te drogen hangt. Bij het venster hangt een vinkenmuitje met zingend vogeltje.

Eerste tooneel.

TIESTE, ROSALIE, OCTAVIE, FRANS, NAARD, JOZEF en LOTJE.

(Als het doek opgaat, zitten Tieste Klepkens en Frans, zijn knecht, op de tafel te naaien. Zij fluiten het liedje dat Octavie zingt terwijl zij het huis uitkeert. - Rosalie stopt kousen en schommelt met den voet de wieg waarin het jongste kindje ligt te slapen. - Aan de keukentafel zitten Jozef en Lotje te ontbijten. Verder staat Naard zijn haar te kammen en houdt een spiegeltje in de hand.)

OCTAVIE ***zingt:***

‘*Waar zijt gij heen, o! leven van mijn leven?...} bis*
Ik ween en kniel thans} bis
Op Louise's graf!’} bis

NAARD.
Moeder, Jozef steekt weeral zijne vingers in den sirooppot.

JOZEF.
Het is om Lotje eens te laten likken...

(Hij laat Zusje zijne vingers aflikken...)

Niet waar, Lotje?...

(Hij likt ook eens.)

LOTJE.
Ja, moeder...

ROSALIE.
Wacht... ik zal den ‘martinet’ nemen...

TIESTE.
Ik heb er gisteren ook naar gezocht... Zij hebben hem weeral weggestoken...

JOZEF.

(Tot Naard.)

Overdrager!

NAARD.
Dat zijn geen' manieren...

JOZEF.

(Hem nadoende.)

Dat zijn geen' manieren...

NAARD.
Pas maar op, dat mijne hand niet uitschiet...

ROSALIE.
Hou uw' handen te huis... Ik ben hier als er klappen moeten uitgedeeld worden.

(Frans slaat nu en dan liefdevolle blikken naar Octavie.)

TIESTE.

Rosalie... is mijn persijzer warm?

ROSALIE.
Ik denk het wel, Tieste... Het staat al een half uur op de stoof.

TIESTE.

(Springt van de tafel.)

Ik zal algauw de jas van onzen huismeester een beetje persen! Naard kan die in het voorbijgaan afgeven.

NAARD.
Kan Octavie die niet naar huis dragen?...

TIESTE.
Octavie heeft ander werk...

OCTAVIE.
Mijnheer is zeker te fier!...

NAARD.

(Met minachting.)

Men aanziet mij altijd voor eenen kleermaker.

TIESTE.

(Persende.)

Wel, Sakkernondebleu!... is een kleermaker niet zoo goed als een coiffeur?...

OCTAVIE.
Nog beter... Een goede kleermaker is niet slecht.

TIESTE.
Zonder kleederen zou niemand op de straat durven, terwijl eenieder baard en haar mag laten groeien, tot op den rug...

FRANS.

(Spottend.)

den tijd van Adam waren er geen coiffeurs!...

NAARD.

(Even.)

Geen kleermakers ook... De menschen droegen niets anders dan vijgenblaren.

ROSALIE.

(Lachende.)

Lieve deugd!... Waar haalt hij het uit. -

Octavie, gij moet patatten halen, en een ajuin of twee meebrengen... Hier is een halve frank.

OCTAVIE.
Ja moeder.

(Zij neemt het geld aan.)

JOZEF.
Moeder, geef mij nog eene boterham, als 't u belieft.

LOTJE.
Mij ook, moeder, als 't u belieft.

(Octavie af.)

ROSALIE.
Kinders, gij zult ons nog plat ‘ruineeren’. Ik heb dezen morgen al een brood en half opgesneden.

(Staat op en snijdt het brood.)

TIESTE.
Och!... 't Is beter bij den bakker dan bij den apotheker.

JOZEF.
Moeder, half siroop en half boter, als 't u belieft.

LOTJE.
Voor mij ook, moeder, als 't u belieft.

ROSALIE.
Ziehier, en spoedt u... Het is tijd om naar de school te gaan.

NAARD.

(Misnoegd.)

Het is acht uur, ik zal ook te laat komen.

TIESTE.
Gij hebt zelf gezeid dat gij 's Maandags zoo laat mocht gaan als gij wilt.

NAARD.
Zoo laat als ik wil...

JOZEF.

(Opstaande.)

Ik ben al gereed.

(Etende.)

Moeder, geef mij een cent... 't Is Maandag.

LOTJE.
Ik ook moeder... 't Is Maandag.

ROSALIE.
Eerst uwe boterham opeten... Het betaamt niet langs de straat te eten.

TIESTE.

(Spottend.)

Dat doen alleen de paarden.

JOZEF.
Ik wenschte dat ik een paard ware...

LOTJE.
Ik ook.

ROSALIE.

(Lachend.)

Een paard... waarom?

JOZEF.
Dan zou ik naar de school niet moeten gaan.

LOTJE.
En ik ook niet...

TIESTE.
Neen... Maar gij zoudt moeten werken als een paard.

FRANS.
En die werken hard, Jefke!

NAARD.

(Tot Jozef.)

Gij hebt zeker wêer lust om de pluim te steken...

TIESTE.
Hij zal zich wel wachten, want ik ware in staat hem armen en beenen te breken.
Ziehier, Naard.

(Geeft de jas.)

Doe de complimenten aan mijnheer De Sproot.

JOZEF.

Dan zou ik zeker naar school niet meer kunnen gaan. - Moeder, geef ons een cent...
't Is Maandag.

LOTJE.

(De hand uitstekende.)

Mij ook, moeder... 't Is Maandag.

ROSALIE.

Ziehier elk een cent...

(Zij geeft de kinderen een cent. Tot Jozef.)

Vergeet uw schrijfboek niet.

LOTJE.

Merci, moeder.

JOZEF.

Ik dank u, moeder.

(Hij neemt zijn schrijfboek.)

NAARD.

Ik ben weg... Bonjour...

ROSALIE.

Wacht, de kinders gaan mede...

(Tot de kinders.)

Hoe spreekt gij, Jozef en Lotje.

JOZEF *en* LOTJE.

Vader... moeder... Frans.

TIESTE.

Dag kinders... Dag Jef... Lotje, mijn zotje, geef mij een totje.

(Kust de kinders.)

ROSALIE.

(Kust Lotje.)

Dag mijn vriend... Dag Jozef...

(Zij maakt met den duim een kruisken op de kinders hun voorhoofd, zeggende:

Ik zegen u en God beware u.

De kinderen af.)

Tweede tooneel.

De vorigen. - Octavie.

Octavie.
De patatten zijn weeral een cent opgeslagen.

ROSALIE.
Weeral!... Wij zijn er wel mede. - Als dat zoo voort gaat, zullen wij niets anders meer mogen eten dan brij.

TIESTE.
Merci... ik ben al genoeg verstopt... Octavie, gij moet het gilet stikken dat op de machine ligt.

OCTAVIE.
Ja vader.

(Zij gaat op de machine naaien.)

TIESTE.

(Zet zich op de tafel.)

Onze nieuwe leerjongen laat zich wachten.

OCTAVIE.
Ik heb daar zooeven zijne moeder ontmoet. Zij vertelde mij dat hare zoon heel den nacht heeft gehuild van de tandpijn. Doch, nu is het beter, en hij zal aanstonds komen.

(Het kind begint te schreien. Frans begint zijn werk te persen.)

TIESTE.
Ik geloof dat onze Pier ook tandpijn heeft.

ROSALIE.

(Het kindje uit de wieg nemende.)

't Is wel mogelijk, niet waar, mijn vriend?... Wij zullen hem wat geven...

(Zij geeft het kindje de borst.)

TIESTE.
Zijne tandpijn zal weldra vergeten zijn.

ROSALIE.
Zooveel te beter, niet waar, mijn schaap? Ja zeker, is het zooveel te beter. Ons Pierke wil geen tandpijn hebben.

(Tieste en Frans beginnen te fluiten, en Octavie zingt, terwijl zij op de machine stikt.)

OCTAVIE.

Waar zijt gij heen, o zegenrijke dagen,
Zoo mild bestraald door liefd' en zonneschijn
Toen ik mijn' ziel dees aarde voelde ontdragen,
Bemind door 't schoonste en 't braafste maagdelijn.
In elke roos zie ik haar schoonheid blinken,
Ja, elke roos perst mij de tranen af.
Waar zijt gij heen. O! leven van mijn leven,} (bis)
Ik ween en kniel thans op Louise 's graf.} (bis)

(Men hoort in 't steegje roepen: ‘Mosselen! Schoone versche mosselen!...)

ROSALIE.

Als ik dat liedje hoor zingen, komen mij de tranen in de oogen.

DE MOSSELMAN.

(Die de deur opent.)

Madam... moet gij geene mosselen hebben?...

ROSALIE.

Tieste, lust gij mosselen?...

TIESTE.

Koop er voor een cent of tien.

ROSALIE.

(Tot den man.)

Geef er mij voor tien cents... Octavie geef eens het vuilblik...

OCTAVIE.

(Langt het vuilblik en geeft het den man.)

Ziehier, man.

(De man af.)

ROSALIE.

(De man acbternaroepende.)

Wel bestellen... 't Is voor e e n arm huishouden...

(Tot Octavie.)

Hebt gij nog cents?

OCTAVIE.

Ja, moeder.

ROSALIE.

Geef den man tien cents.

DE MOSSELMAN.

(Met de mossels.)

Als 't u belieft, madam... Merci, juffer.

OCTAVIE.

(Tot hare moeder.)

Hij heeft ons wel besteld. Zie eens, moeder.

ROSALIE.

Zoo... Giet de mosselen in den emmer, kind. Ik zal ze dan spoelen.
(Men hoort nogmaals roepen: Mosselen, schoone versche mosselen!

OCTAVIE.

Ja, moeder...

(Zij doet het)

Ik zal ze zelf wel spoelen.

(Zij gaat er buiten water opgieten en komt naderhand terug.)

TIESTE.

(Springt van de tafel.)

Rosalie, is er nog azijn?...

ROSALIE.

In de schapraai staat er eene halve flesch.

(Tieste giet een beetje azijn in een potje en strooit er wat peper op.)

ROSALIE.

Ik vrees dat er vandaag weeral niet veel zal gewerkt worden... 't Is Maandag.

TIESTE.

Wel, sakkernondebleu!... Zij vraagt of ik mosselen moet hebben, en nu zou ik ze niet mogen opeten... Ik ben nog nuchter.

ROSALIE.

Gisteren avond waart gij zoo nuchter niet.

TIESTE.

(Kalm.)

Ha!... Ik wist niet waar het zoolang bleef... Ik zou zeker des Zondags geene pint bier mogen drinken... Ik heb een solo-slim gespeeld.

ROSALIE.

't Is daarmee dat gij zoo geestig waart.

TIESTE.

(Etende.)

Ik heb 58 cents gewonnen!

ROSALIE.

Moest gij daarom met uwe laarzen in het bed komen?

(Frans lacht.)

TIESTE.

Ik vond den laarzentrekker niet... Ten andere, indien gij eene vrouw waart die haren man respecteert, gij zoudt zijne laarzen uittrekken.

OCTAVIE.

(Binnenkomende.)

Hier, vader, ik heb ze goed gespoeld.

(Zij plaats den emmer met de mosselen op de tafel.)

ROSALIE.

(Met minachting.)

Uittrekken!... Ik heb er aan getrokken dat ik er bij gevallen ben.

TIESTE.

(Kalm.)

Gevallen?...

ROSALIE.

(Kwaad.)

Ja, gevallen... Hij weet wederom van niets...

(Zij geeft het kindje een zuiver doek.)

OCTAVIE.

Och moeder, begin niet te kijven... Het is nog zoo vroeg.

ROSALIE.

(Bijtend.)

Bemoei u met uwe eigen zaken!... Als gij zult getrouwd zijn, zult gij ondervinden hoe pleizierig het is een zatlap t'huis te krijgen.

(Frans lacht.)

TIESTE.

(Gebeten.)

Zatlap!... Ik ben nooit een zatlap geweest...

OCTAVIE.
Mijne man zal niet drinken.

(Zij heziet tersluiks Frans.)

ROSALIE.
Als hij geen' dorst heeft... Ongelukkiglijk hebben bijna al de mannen eene droge lever, en als zij gelegenheid vinden zich een stuk in den kraag te drinken, laten zij die niet liggen!...

OCTAVIE.
Ik zou scheiden voor de wet, van tafel en bed.

(Frans lacht.)

ROSALIE.
Scheiden... 't Is zoo gemakkelijk als men vijf kinderen heeft, en hun vader gaarne ziet.

TIESTE.

(Verheugd.)

Bravo... Roseke... daarvoor moet ik u omhelzen...

(Rosalie duwt hem achteruit.)

Ook beloof ik u plechtig dat het niet meer zal gebeuren.

ROSALIE.
Ja, de belofte van alle weken...

(Men klopt.)

Binnen!

Derde tooneel.

DE VORIGEN. - IVO GEIREGAT. (Zijn hoofd is Omwonden met een grooten wollen doek.)

IVO.
Elk een goeden dag!... Madam, ik kom met de complimenten van mijne moeder... Zij zendt mij hier om het kleermaken te leeren.

TIESTE.
Zijl gij de zoon van Stance Geiregat.

Ivo.
Ja, ik, baas.

TIESTE.
Dat is schoon van u!

OCTAVIE.
Is uwe tandpijn over, Ivo?...

IVO.
Een beetje, juffer, mijne moeder heeft eenen kruidnagel in mijnen tand gestoken.

TIESTE.

(Schertsend.)

Zie maar dat hij er niet uitvalt. Wat hebt gij daar onder uwen arm?

IVO.
Een blauwe voorschoot, baas.

(Frans proest van lachen.)

TIESTE

(Lachend.)

Een blauwe voorschoot... Dat dragen de kleermakers niet.

ROSALIE.
Dat is goed voor als hij moet schoenen poetsen of patatten schillen... Kunt gij patatten schilllen, Ivo?...

IVO.
Een beetje, madam.

ROSALIE.
Een beetje... Gij hebt er reeds geschild voor uwe moeder?

IVO.
Zij kookt ze altijd met pel en al; zij zegt dat er anders te veel de jeugd uittrekt.

(Allen lachen.)

ROSALIE.
Ik zou dat gelooven... Doe uwen voorschoot aan, Ivo.

TIESTE.
Hij moet eerst leeren gekruisbeend zitten... Zoudt gij dat kunnen, Ivo?

IVO.
Gekruisbeend zitten?... Ik zal eens probeeren, baas.

(Hij wil op de tafel springen.)

TIESTE.
Probeer eerst op den grond... Gij mocht van de tafel vallen.

IVO.
Op den grond, baas?

(Hij probeert gekruisbeend te zitten, doch valt bijna.)

TIESTE.
Het zal gaan... Ik zie het... Gij zult een goede kleermaker worden.

ROSALIE.
Octavie, leer eens Ivo pataten schillen.

OCTAVIE.
Ja, moeder.

(Zij neemt de pataten en het noodige om ze te schillen.)

Zie, jongen... In uwe linker hand neemt gij de pataat, tusschen den vinger en den duim, en met het mes trekt gij haar vel af. Daarna werpt gij ze in den emmer.

IVO.
Den emmer? Wat emmer?

(Hij ziet in het ronde.)

OCTAVIE.
Ja, ik zal u eenen emmer geven met een beetje water.

TIESTE.
Ivo, gij zit daar als de groote Turk!...

FRANS.
De groote Turk die pataten schilt.

ROSALIE.
Hij zit toch heel goed gekruisbeend.

IVO.
Ik kan op mijn hoofd staan ook, madam.

TIESTE.

(Spottend.)

Zoo... Probeer eens.

ROSALIE.

Doe het niet, Ivo... Uwe kruidnagel zou uit uwen mond vallen.

OCTAVIE.

(Geeft den emmer.)

Ziehier, jongen.

IVO.

'Merci', juffer.

ROSALIE.

Van morgen af, mag hij leeren driegsteken uittrekken.

Vierde tooneel.

DE VORIGEN. PIER GOOSSENS, met een pak onder den arm.

PIER.

(Binnenkomend. Hij rookt een pijp.)

Elk een goeden dag.

(Bijna allen te gelijk.)

Dag mijnheer!...

TIESTE.

Dag vriend Pier... Hoe stelt gij het?

PIER.

Gelijk een persoon die u komt vragen of gij hem hiervan

(hij opent het pak en haalt een stuk stof te voorschijn)

een kostuum wilt maken. Mijne vrouw heeft het gekocht in eene openbare verkooping.

TIESTE.

(Aan de stof voelende.)

Dat ziet er niet slecht uit, maar het is een beetje verschoten.

PIER.

(Verwonderd.)

Verschoten?... Van wat?...

PIER.
Van in de zon te liggen... Zie eens... eene heele streep...

PIER.

(De stof naziende.)

Inderdaad... ik heb dat niet opgemerkt... Zoudt gij die streep op de zijde van de broek niet kunnen brengen? 't Is nu de mode van broeken met strepen...

(Allen lachen.)

TIESTE.
Ja, maar geene strepen van de zon...

PIER.
Kunt gij ze niet tusschen de plooien laten vallen?...

TIESTE.
Ik zal probeeren.

ROSALIE.

(Die bijgekomen is, voelt aan de stof.)

Hoeveel heeft zij daar voor gegeven, mijnheer Goossens?

PIER.
Twaalf frank, madam Klepkens.

ROSALIE.
Het zal kloek zijn; er is veel katoen in.

TIESTE.
Octavie, neem het boekje; wij zullen vriend Pier de maat nemen.

OCTAVIE.
Ja vader.

(Zij neemt het boekje en stelt zich bij de werktafel.)

TIESTE.

(Neemt den centimeter die om zijnen hals hangt en begint te meten.)

De broek. - 1 meter - 71 - 53. - Een beetje collant, Pier?

PIER.
Zoo wijd mogelijk, want ik ben een persoon die gaarne op zijn gemak is.

TIESTE.

(Metende.)

Zooals gij wilt. - 56 - 35 - 25 - 22.

PIER.

Ik zou mijn kostuum moeten hebben voor Zondag, want Maandag ga ik naar Parijs.

TIESTE *en* ROSALIE.

(Te gelijk.)

Naar Parijs?...

(Rosalie nadert met het kind op den arm.)

PIER.

Ja... Ik heb genoeg van dit armzalig landeken.

ROSALIE.

Schikt gij er te blijven Mr Goossens?

TIESTE.

(Metende.)

Veston: 75 - 22.

PIER.

Als het God belieft. Een persoon die in Parijs woont heeft mij geschreven dat de meubelmakers van het ‘faubourg Saint-Antoine’ tegenwoordig geld verdienen als slijk.

ROSALIE.

Ik zou dat gelooven.

PIER.

't Is met de expositie!!...

TIESTE.

Ha... 't Is expositie?... 56 - 83.

ROSALIE.

Ik gaf tien jaar van mijn leven om zoo eene expositie te zien.

OCTAVIE.

Ik ook, moeder.

TIESTE.

(Tot Octavie.)

Let maar op dat gij niet misschrijft. Gilet, zelfde model als deze, Pier?...

PIER.
Ja, Tieste.

TIESTE.

(Metende.)

73 - 56.

ROSALIE.
Mijn broer Naard woont al 25 jaar in Parijs. Het is een ‘coiffeur de dames.’

TIESTE.

(Metende.)

En 56.

PIER.
Weeral 56, bedriegt gij u niet? t'Is al 56 wat gij meet!

TIESTE.
Kan ik er aan doen dat gij zoo rond zijt?

PIER.
Is uw broer kontent in Parijs, madam Klepkens?

ROSALIE.
Kontent!... Ik geloof dat wij hem hier nooit meer zullen zien! Hij is er geplaceerd in...

(Zich bedenkend.)

TIESTE.

(Haar afbrekende.)

Een binnenzak, Pier?

ROSALIE.
De ‘rue de Mivoli,’ geloof ik.

PIER.
Als 't u belieft, Tieste... Mivoli?

ROSALIE.
Die spreekt fransch precies een Parisien. Is het niet waar, Tieste?...

TIESTE.
Voor iemand die de taal niet kent is dat moeilijk te beoordeelen.

ROSALIE.
Iedereen zegt het... Spreekt gij fransch, mijnheer Goossens?...

PIER.
Fransch en geen fransch...

TIESTE.

(Schertsend.)

Fransch met haar op.

PIER.
Wees gerust, vriend, ik zal mij wel uit den slag trekken. ‘C'est moi pas parler parisien, mais c'est moi parler pour tirer d'affaire tout de même.’

(Ivo zit nu en dan te dutten, ontwaakt plotseling en schilt dan voort aardappelen.)

ROSALIE.
Ik zal het mij heel mijn leven lang beklagen, dat ik met mijnen broeder niet mede gegaan ben naar Parijs... Ik heb het gelaten voor Tieste...

OCTAVIE.
Ik zou ook algauw fransch kennen... Op de stadschool waren wij al aan het ‘verbe’ ‘aimer.’

ROSALIE.
Octavie, neem eens de kleine, en ga er een beetje mee op straat.

(Zij geeft het kindje aan hare dochter.)

OCTAVIE.
Kom, Pierken... Wij gaan een luchtje scheppen.

(Zij kust het kindje. Af.)

TIESTE.
Pier, eet gij een mosselken mêe?... Wij hebben er toch te veel.

PIER.
Met plezier, Tieste, want ik had het gisteren avond een beetje door den neus...

ROSALIE.
Wacht, ik zal u een boterhammeken snijden, mijnheer Goossens.

PIER.
O!... dat is niet noodig, madam Klepkens.

ROSALIE.

(Snijdende.)

Dat smaakt beter met een boterhammeken... Tieste is ook met een stuk in zijnen kraag naar huis gekomen...

(Pier eenen boterham aanbiedend.)

Als 't u belieft, mijnheer Goossens.

TIESTE.

(Fier.)

Ik heb solo-slim gespeeld... Ik heb 58 cents gewonnen.

PIER.
Ha... ba... ‘Merci,’ madam Klepkens.

TIESTE.
Frans, neem ook een' mossel, wij hebben er toch te veel.

FRANS.
Ik wil wel, baas!...

(Hij springt van de tafel en neemt eene boterham uit den zak van zijn jasje.)

Ik heb eene boterham medegebracht.

ROSALIE.
Had ik mijnen man niet tegengehouden, hij kroop in 't bed, met zijne laarzen aan.

(De mannen staan rond de tafel terwijl zij mosselen eten.)

PIER.
Ik heb eene andere ‘farce’ gehad... Gij moet weten... mijne kat ligt met jongskens... Dezen morgen sta ik op, mijne vrouw zoekt naar mijnen hoogen hoed, en zij vindt hem onder het bed met vier kattejongskens in.

(Allen lachen.)

TIESTE.

(Lachende.)

Ha!... ha!... ha!... Die is goed.

ROSALIE.

(Lacht hartelijk.)

Gij moest nog al wel gedaan zijn, om uwen hoogen hoed onder het bed te plaatsen.

PIER.

Die hoed is verwenscht... Ik mag hem niet opzetten, of ik kom naar huis met een stuk in mijne botten.

ROSALIE.

(Steeds lachende.)

Ik zou dat gelooven, mijnheer Goossens.

PIER.

Mijne vrouw wil hem volstrekt niet mede nemen naar Parijs... Die hoed zou ons ongeluk zijn, zegt ze.

ROSALIE.

Ik zou dat gelooven, Mr Goossens.

TIESTE.

Het schijnt dat de Belgen in Parijs ook op de ‘lappen’ gaan...

PIER.

Ja, maar ik zal ze laten gaan... Met de expositie zal er veel werk zijn, en men moet het ijzer smeden terwijl het heet is.

FRANS.

Zoo eene expositie zou ik willen zien... Dat moet schoon zijn.

ROSALIE.

Ik zou dat gelooven... Frans... Ik gaf 10 jaar van mijn leven om zoo iets te zien.

TIESTE.

(Spottend.)

Nogal 10 jaar dat is reeds twintig.

PIER.

In Gent is er niet veel te doen.

ROSALIE.
Gij zegt het wel, mijnheer Goossens. Een mensch heeft moeite om de twee eindjes aaneen te knoopen.

TIESTE.
Ba! ba! 't Is overal wat... Hebben wij het niet vet, wij zullen het zuur niet krijgen.

PIER.
Een persoon die voor zijn ouden dag niet zorgt is een uil! Dit zeg ik, madam Klepkens.

ROSALIE.
Ik zou dat gelooven, mijnheer Goossens.

PIER.
Er zijn personen, madam Klepkens, die niet verder zien dan hun neus lang is. Maar zoo ben ik niet, madam Klepkens.

ROSALIE.
Dat zeg ik alle dagen, mijnheer Goossens... Maar Tieste laat mij zeggen...

(Frans zet zich op de tafel te werken.)

TIESTE.
Maar sakkernondebleu!... Kan ik meer doen dan werken van den morgen tot den avond!...

ROSALIE.
Dat beweer ik niet, doch waren wij over twintig jaar naar Parijs gegaan, wij waren misschien al lang rijk.

TIESTE.

(Spottend.)

Wij zouden er wel geweest zijn met al onze kinders...

ROSALIE.
Al licht zoo wel als hier.

TIESTE.

(Barsch.)

Ga naar Parijs... Ik hou u niet tegen. Pier zal u medenemen als ballast!

PIER.

Ik ben een persoon, die zich niet bemoeit met andere personen hunne zaken.

ROSALIE.

(Bijna weenend.)

Ja... Ik weet wel dat gij aan mij niet houdt... Maar gij moet mij niet veel tergen, manneken, want ik ben in staat...

OCTAVIE.

(Binnenkomende legt het kindje in de wieg.)

Zijt gij weeral aan 't kijven! De menschen zullen voor de deur blijven staan...

ROSALIE.

(Met tranen in de stem.)

't Is uw vader die... die... niet verder ziet dan zijne neus lang is...

(Zij neemt haren korf.)

Als wij oud zullen zijn, zullen wij naar het oud-mannekenshuis mogen trekken.

(Zij maakt zich gereed om uit te gaan)

TIESTE.

(Spottend.)

Gij niet... Ik... Gij zult naar het oud-wijvekenshuis gaan...

ROSALIE.

Ik zal liever naar de markt gaan, want met een man als gij... Dag, mijnheer Goossens.

(Af.)

TIESTE.

(Haar achterna roependе.)

Dag, Rozeke...

Vijfde tooneel.

DE VORIGEN, min ROSALIE.

TIESTE.

Mijne vrouw is weeral in haar vuur... Als zij begint van Parijs dan is het maatje vol.

OCTAVIE.

(Tot Tieste.)

Gij kunt moeder altijd plagen.

TIESTE.

Wel sakkernondebleu!... Ik mag toch mijn gedacht zeggen.

PIER.

Ik zeg nog eens... Ik ben een persoon die zich niet bemoeit met andermans zaken... doch uwe vrouw heeft gelijk.

TIESTE.

Ik zeg niet dat zij ongelijk heeft, doch het is nu te laat om naar Parijs te gaan.

PIER.

Het is nooit te laat om wel te doen... Gaat gij mede om een half glazeken.

TIESTE.

Met pleizier... Pier... Octavie, ik kom seffens terug...

(Af.)

PIER.

Dag jonge dochter... Dag jonge heer.

(Af.)

FRANS *en* OCTAVE.

(Te gelijk.)

Dag mijnheer Goossens!...

(Frans schijnt verheugd omdat zij weg zijn.)

Zesde tooneel.

OCTAVIE, FRANS, IVO (hij snorkt.)

OCTAVIE.

Wel, Lieve Heer! onze nieuwe leerjongen is erbij in slaap gevallen.

FRANS.

(Spreekt stil.)

Sst! Laat hem maar slapen. De duts heeft het noodig.

(Hij beziet Octavie met liefde.)

Octavie, doe het

venster een beetje dicht het trekt hier...

(Octavie doet het.)

Kom een beetje nader, ik durf van de tafel niet... Moest uw vader komen...

OCTAVIE.
Hij zal zoo gauw niet terug zijn... 't Is Maandag...

FRANS.
Wat zit er daar op uwen rug?

OCTAVIE.
Op mijnen rug?

FRANS.
Ja, het is gelijk een beest.

OCTAVIE.

(Verschrikt.)

Een beest! Toe Frans, neem het er af als 't u belieft.

FRANS.
Kom nader... Ik zal het er afnemen.

(Hij slaat zijnen arm rond haren hals en omhelst haar met liefde. Ivo ontwaakt plotseling en ziet onthutst in 't ronde.)

IVO.
Och!... juffer!... Ik heb zoo tandpijn!...

(Hij begint te huilen.)

Hi! Hi! Ho! Ho!

FRANS.

(Medelijdend.)

Als de jongen tandpijn heeft, laat hem naar huis gaan... Hij kan morgen terugkomen. Niet waar, gij zoudt liever naar huis gaan Ivo?

OCTAVIE.
Ivo, ga terug naar huis en leg u in uw bed. Ik zal aan den baas zeggen dat gij ziek zijt, en dat gij morgen zult terugkomen.

(Ivo staat op, de beenen stram van gekruisbeend te zitten.)

IVO.

Als 't u belieft, juffer. Gij zijt wel bedankt... Dag juffer...

Dag mijnheer Frans.

(Al huilende af. Octavie leidt Ivo de deur uit en ziet of hare moeder niet komt.)

FRANS.
Dag Ivootje.

(Hem achterna roependе.)

Verlies uwen kruidnagel niet.

OCTAVIE.

(Terugkomende.)

Ik heb medelijden met dien armen duts.

FRANS.
Zeg, Octavietje, hebt gij geen medelijden met mij?...

OCTAVIE.
Met u?... Waarom?...

FRANS.
Omdat ik nog meer lijd dan Ivo. Het is geene tandpijn die mij kwelt, het is wat anders. Ik heb eene hartziekte. - Het is alsof een lintworm aan mijn hart knaagde.

OCTAVIE.
Kunt gij daarvoor niets innemen. Bij voorbeeld Jalappe... of... Haarlemsche olie?...

FRANS.
Haarlemsche olie... Gij moet met mij niet spotten.

(Hij voelt aan zijn hart.)

Mijn hart wordt als vaneen gescheurd. Kom eens hier...

(Octavie aarzelt.)

Ik zal u immers geen kwaad doen...

OCTAVIE.

(Traag naderend.)

Ja, maar...

FRANS.
Reik mij uw handje...

(Octavie reikt Frans de hand, die hij op zijn hart legt.)

Voelt gij dat kloppen?

OCTAVIE.

(Verlegen.)

Ja, maar Frans...

FRANS.
Zou men niet zeggen een meuleken dat zot draait.

OCTAVIE.
Het is gelijk een katje dat ronkt...

FRANS.
Wat gaan wij daarmede doen.

OCTAVIE.
Laten ronken...

(Trekt hare hand terug.)

(Frans slaat zijnen arm rond Octavie haren hals en kust haar vurig.)

OCTAVIE.

(Verweert zich en roept):

Mijne moeder!.. Mijne moeder is daar!...

(Het kindje begint te grijnen.)

FRANS.

(Met een zucht.)

Ha! Het is een beetje beter...

OCTAVIE.
Gij hebt de kleine wakker gemaakt.

Zij gaat naar de wieg.)

FRANS.
Ik!...

OCTAVIE.
Ja, gij! Niet waar Pierken, Frans heeft u wakker gemaakt?... Ja zeker; hij is stout. Niet waar Pierken?

(Zij neemt het kindje op den arm.)

FRANS.

(Roepende.)

Pierken!... Zie eens wie hier is?... Kom er eens mede bij mij Octavie...

(Octavie nadert.)

Pierken... waar zijt gij mijn manneken!... Geef eens een schoon polleken aan Frans.

OCTAVIE.
Pierken, geef Frans een handje.

(Zij reikt het handje van het kind.)

FRANS.
't Is zoo ne wijze jongen. Geef mij ook een kusje?...

(Octavie steekt het kindje bij. Hij kust het kindje.)

Als Octavietje mij ook eentje wil geven...

OCTAVIE.
'Tiens, tiens...' Gij zoudt niet weinig lachen...

FRANS.
Gij hebt er van mij zooveel gehad... Gij moogt mij wel eentje teruggeven.

OCTAVIE.
Neen, neen... niet waar Pierken?... Frans is stout... Ja zeker...

(Frans springt van de tafel en zoent Octavie vurig.)

Zevende tooneel.

DE VORIGEN, ROSALIE.

(Rosalie komt plotselings binnen. Frans springt op de tafel en zet zich zeer naarstig te naaien. Octavie is links geloopen en doet Pierken op hare knieën dansen.)

ROSALIE.

(Binnenkomende.)

Wat steekt gij hier uit!... Hebt gij niets anders te doen dan met het kind te spelen!... Waar is uw vader?...

OCTAVIE.

(Onthutst.)

Pierken! Hij is een half glazeken gaan drinken, moeder...

ROSALIE.
Dat was te peinzen... 't Is Maandag... Het zal vandaag weer al niet veel zijn...

(Na eene poos.)

En hij laat u hier alleen... Waarom is dat venster dicht?...

(Zij beziet eerst Frans en dan Octavie.)

Pierken!... Zie eens wie hier is... Zijn moedje is hier... Is hij wijs geweest?

(Zij neemt een beschuitje uit haren korf.)

OCTAVIE.
Nogal! Ik heb hem moeten nemen... pas waart gij weg als hij ontwaakte.

ROSALIE.

(Tot het kindje.)

Zie eens wat moeder voor u heeft medegebracht...

(Toont een beschuitje.)

Koekoek!... Koekoek!...

OCTAVIE.
Zijn moedje heeft Koekoek medegebracht..

(Zij overhandigt het kindje aan zijne moeder.)

ROSALIE.
Waar is onze leerjongen?...

OCTAVIE.
Ik heb hem laten naar huis gaan; de duts zat te huilen van de tandpijn... Is het niet waar Frans?...

FRANS.
Ja, madam... Wil hadden medelijden met dat ventje, zoo een tandpijn, dat heb ik nog nooit gezien.

ROSALIE.
Heeft hij mijne pataten geschild?...

(Zij gaat zien.)

Wel lieve deugd!... Hij heeft er maar één geschild... en zoo dik... 't Is nog goed dat hij er uitgescheiden is, anders hadden wij dezen middag niets te eten. ‘Allez’, Octavie... schil algauw de pataten, het is reeds elf uur... Als men een beetje praat, is de morgen voorbij zonder dat men het weet.

OCVAVIE.

(Terwijl zij de aardappels schilt.)

Moeder, wat gaan wij eten?

ROSALIE.
Gestoofde peusjes!...

OCTAVIE.
Ik eet dat niet gaarne.

ROSALIE.

Uw vader eet het zooveel te liever, en eene vrouw moet steeds trachten haren man te voldoen. - Pierken gaat een beetje in zijn wiegje zitten, niet waar... Ja zeker... 't Is zoo een wijze jongen.

(Zij plaatst het kindje in het wiegje. - Men hoort een rijtuig voor de deur aanrollen.)

Tiens... ik geloof dat er eene vigilant voor de deur blijft staan...

Zij wil gaan zien; eensklaps wordt de deur geopend en 'Bernard Kiekepoot' komt binnen.)

Achtste tooneel.

DE VORIGEN, BERNARD.

BERNARD.

Ma soeur!!... Dans mes bras!!...

(Hij laat zijne 'valies' vallen en opent de armen.)

ROSALIE.

(Als van de hand Gods geslagen.)

Jemenes kwispels!!... Kan ik mijn oogen gelooven!... Mijn broer!!... Mijn broer Bernard!!

BERNARD.

Moi-même, ma soeur! Dans mes bras, dans mes bras.

(Hij omhelst Rosalie verscheidene maal.)

OCTAVIE.

(Tot Frans.)

Wel! wel!... 't Is nonkel Bernard, van Parijs!

BERNARD.

C'est ç la petite Octavie? Oh, la! la! La belle fille!

OCTAVIE.

Ja, nonkel, ik ben het... la petite Octavie.

BERNARD.

Dans mes bras, ma chère!...

(Hij omhelst haar vurig.)

Ge zijt groot geworden. Quelle belle demoiselle!...

ROSALIE.
Hoe stelt gij het broer?...

(Verheugd.)

Hij ziet er goed uit.

BERNARD.
Bien, ma soeur!... Très bien même.

ROSALIE.
Dat wil toch lukken... Het is geen half uur geleden dat wij van u spraken, is het niet waar, Octavie?...

BERNARD.
Sapristi! quelle chance!... Et comment va mon vieux Baptiste... et mon parrain... et les autres enfants?...

ROSALIE.
Tieste is een half glazeken gaan drinken... 't is Maandag, Octavie, ga vader eens roepen!... Die zal verwonderd zijn!...

(Octavie af.)

ROSALIE.
Wat zegt gij van ons jongste kind... ons Pierken?...

(Zij neemt het kindje uit de wieg.)

BERNARD.
Ha! Ça, c'est le cadet?

ROSALIE.
't Is zeker een cadet; bezie het eens, het is zoo vet als een mol!

(Zij heft het kindje 's kleed op om Bernard te toonen hoe vet het is.)

BERNARD.
Il est bien portant le gamin. Oh, la! la!

ROSALIE.
Ik zou het gelooven dat hij ‘bien portant’ is.

Negende tooneel.

DE VORIGEN, TIESTE, gevolgd door OCTAVIE.

TIESTE.

(Binnenkomende.)

Wel, wel! Bernard!... Wat pleizier van u te zien!!...

BERNARD.

Baptiste, mon ami, je suis charmé

(drukt hem de hand met kracht)

de te voir en bonne santé!...

(Hij omhelst Baptiste die wal onthutst schijnt.)

TIESTE.

Moi-z-aussi!... De bazin uit het ‘Zwart Hondeken’ zegt mij: ‘Tieste, er staat eene vigilante aan uwe deur.’ - Eene vigilante!... zeg ik... en Octavie komt geloopen: ‘Vader, nonkel Bernard is daar van Parijs!’

ROSALIE.

Bernard, doe uwen pardessus en dat ranselken af.

(Hij doet zijnen hoed af en laat een kaal hoofd zien.)

TIESTE.

Ja... Zet u op uw gemak... Doe alsof gij te huis waart. - De affairens gaan goed in Parijs?...

BERNARD.

(Zijne overjas uittrekkende.)

Brillant!... brillant... Nous allons tous faire fortune à cause de l'exposition qui va s'ouvrir au mois de mai prochain.

ROSALIE.

Ik gaf tien jaar van mijn leven om zoo iets te zien.

(Zet het kindje weder in de wieg).

TIESTE.

(Ter zijde.)

Nogal tien jaar, dat is al dertig.

BERNARD.

Gij moet komen, ma soeur... Gij zijt bij mij gelogeerd. Het

kost u geenen cent... Ik wil zelfs uwe voyagie betalen...

ROSALIE.

(Tot Tieste.)

Dat is ‘gentiel,’ he! Gij zijt wel goed, broêr, maar ik kan hier niet weg met al die kinders.

TIESTE.
Octavie, haal eens een pot bier... Ik ben zeker dat nonkel dorst heeft van te ‘viyageeren.’

OCTAVIE.
Ja, vader.

(Zij neemt den tinnen bierpot en gaat om bier, na geld gevraagd te hebben aan hare moeder.)

BERNARD.
Gij moest van over 20 jaar naar Parijs gegaan zijn; een werkman zooals mon vieux Baptiste zou er zooveel geld verdienen als hij wil...

ROSALIE.
Dat zeg ik altijd, maar Tieste... Zet u neder broer...

TIESTE.
Indien ik fransch kon,... maar nu is het te laat.

BERNARD.
Il n'est jamais trop tard pour bien faire, mon vieux! Ik neem u allen mede op mijne kosten.

ROSALIE.
Frans, ga onzen Naard eens verwittigen; zeg hem dat zijne peter van Parijs gekomen is.

FRANS.

(Springt van de tafel.)

Ja, madame.

(Hij kleedt zich een weinig aan en vertrekt.)

Met pleizier, met veel pleizier!

BERNARD.
C'est surtout pour vos enfants... Die zouden op korten tijd fransch spreken gelijk Parisiens. Gij moet deze gelegenheid

te baat nemen om met mij naar Parijs te gaan. Gij zult het u nooit beklagen.

ROSALIE.
Ik ben zeker dat ik op een jaar tijd de markt zou doen in 't fransch.

TIESTE.
Ja, gij zoudt veel doen... met uwe tong...

ROSALIE.

(Gebeten.)

Zou ik misschien moeten klappen met mijne hielen?

(Jozef en Lotje komen binnen, verwonderd opziende.)

Kinderen, zie eens wie hier is!... Nonkel Bernard van Parijs!!...

BERNARD.
Ohé!.. Les enfants dans mes bras!

(Hij omhelst hen vurig.)

ROSALIE.

(Tot Tieste.)

Zeg wat gij wilt, 't is een heel ander leven!

(Tot de kinders.)

Hoe spreekt gij, kinders!...

JOZEF.
Dag nonkel Bernard!...

LOTJE.
Dag nonkel Bernard!...

BERNARD.
Ik heb u elk een cadeau medegebracht. Wacht... ik zal mijne valies openen.

(Hij opent zijne reiszak en haalt er eene pop uit die hij aan Lotje geeft.)

Wat zegt gij hiervan?...

LOTJE.
O!... Wat schoone pop!... Moeder, zie eens.

(Toont hare pop.)

BERNARD.

(Tot Jozef.)

En dit is voor u!... Un remontoir en or, et elle marche!

JOZEF.

Moeder, eene gouden horlogie met ketting... en zij marcht!

ROSALIE.
Wel, dat is schoon!...

BERNARD.
Baptiste, hier is eene pijp voor u. 't Is écume de mer...

TIESTE.
Merci, mon frère... Gij zijt wel goed. 't Is te veel dat gij doet.

ROSALIE.
Tieste heeft juist zijne pijp gebroken...

BERNARD.
Comment il a cassé sa pipe? - Dit is voor u, ma soeur.

(Hij geeft haar een schoonen witten kraag.)

'La dernière mode de Paris!'

OCTAVIE.

(Komt binnen met het bier.)

Wel, wat is dat hier!... O. Wat schoone kraag!

ROSALIE.
't Is zeker een schoone kraag!... Ik zal dat niet durven dragen...

BERNARD.
't Is de laatste mode!...

(Tot Octavie.)

En dat is eene broche voor u, nichtje.

(Geeft haar een borstspeld van filigran.)

OCTAVIE.

(Vreugdevol.)

Wel moeder!... Zie eens wat schoone gouden broche van filigran.

JOZEF.
Octavie, zie eens mijne gouden horlogie! en zij marcht.

LOTJE.
En mijne pop!... Octavie, zie zij doet haar oogjes toe.

TIESTE.
Dat is te veel, schoonbroêr... Dat is te veel... Octavie, schenk eens uit.

OCTAVIE.
Ja, vader.

(Zij vult de glazen.)

BERNARD.

(Tot Octavie.)

En binnen acht dagen neem ik u allen mede naar Parijs.

ROSALIE.
Nu moeten wij algauw voor het eten zorgen... Zeg, Bernard, wilt gij eerst en vooral een boterhammeke eten met een dozijn versche mosselen?...

TIESTE.
Ja, wij hebben er toch te veel.

BERNARD.
Merci, ma soeur, ik heb nog geenen honger.

ROSALIE.
Octavie, gij moet dan een pond beefsteak halen en een pond societjes.

OCTAVIE.
Ja, moeder... Nonkel, op uwe gezondheid!

TIESTE.
Bernard, à vous!

BERNARD.
A votre santé, mon frère, ma soeur, et à votre voyage à Paris.

(Allen klinken.)

ROSALIE.

(En de kinderen bijna tegelijk.)

Broêr, op uwe gezondheid... Nonkel Bernard, santé...

(Allen drinken.)

OCTAVIE.
Moeder, ik ga om het vleesch...

(Af.)

ROSALIE.

Ja, kind.

Tiende tooneel.

DE VORIGEN, DE KOETSIER.

DE KOETSIER.
Zeg, mijnheer... Zoudt gij mij willen voldoen? Hoe langer ik moet wachten, hoe meer gij moet betalen.

BERNARD.
Ah! Sapristi, mon cher ami, je t'avais oublié...

(Hij tast in zijne zakken.)

DE KOETSIER.
Moi pas, mossieu.

(Hij steekt de hand uit.)

BERNARD.
Je ne trouve pas de la petite monnaie... je n'ai que des louis. Baptiste, tu n'a pas deux francs sur toi?...

TIESTE.

(Verwonderd.)

Deux francs... Dat ik deux francs had ik zou hier niet staan.

DE KOETSIER.
Pardon, mossieu, c'est deux francs et demi...

BERNARD.
Comment, deux francs et demi?... Une course ça vaut un franc 50, et 50 centimes de pourboire.

DE KOETSIER.
Course... course... Wij zijn eene uur en half op weg... Ik heb moeten staan aan drie herbergen.

BERNARD.
Mais nom d'un chien! je m'arrête où je veux...

DE KOETSIER.
Daar komt geenen ‘chien’ bij te pas. 't Is twee frank en half en daarmêe punctum.

ROSALIE.

(Tast in hare zakken.)

Tenez Bernard... Hier is twee frank en half... en laat hem gaan... want het is een ruziemaker... Ik ken hem...

DE KOETSIER.

Gij moogt mij kennen, madame Klepkens, ik ken u ook... Ik zou zeker mijnheer moeten voeren voor niets, omdat hij van Parijs komt?...

BERNARD.

Deux francs 50... jamais de la vie... Est-ce que tu crois que je suis revenu dans mon pays pour me faire voler?...

DE KOETSIER.

Comment, voler?... Hij zal nog zeggen dat ik een dief ben. Pas op manneken, want als gij mij in 't vuur jaagt...

TIESTE.

Ta-ta-ta, betaal hem, wij hebben hier al dat beslag niet noodig.

BERNARD.

(Tot Tieste.)

Va plutôt chercher la police.

ROSALIE.

(Tot den koetsier.)

Gij zoudt moeten beschaamd zijn.

DE KOETSIER.

Beschaamd... omdat ik mijn geld vraag... slechte betaalders moeten beschaamd zijn...

BERNARD.

(Tot den koetsier.)

Mon cher ami... si tu ne fous pas le camp, je te prends par le collet....

DE KOETSIER.

Kom eens aan mij als gij durft.

BERNARD.

(Woedend.)

Veux-tu accepter deux francs?...

DE KOETSIER.

Jamais de la vie...

BERNARD.

(Gaat den koetsier ten lijve.)

A la porte alors!

(De mannen worstelen. De kinderen beginnen te huilen.)

'Je vous apprendrai,' moi, à insulter les gens!

ROSALIE.

(Naar de deur loopende en roepende.)

De politie!!... de politie!!...

TIESTE.

(Die te vergeefs de vechters wil scheiden.)

Bernard, voyons, niet vechten.

(Hij wordt door den koetsier achteruit gestooten.)

ROSALIE.

(Aan den koetsier trekkende.)

Ah! gij deugniet... Gij schelm!

(Terwijl de mannen op den grond rollen, valt het doek. - Tieste dreigt den koetsier te slaan met zijne persplank.)

DOEK.

Tweede Bedrijf
(te Parijs).
A la guerre comme a la guerre!

Het tooneel verbeeldt een kleine zolderkamer met schuindak, voorzien van een plat dakvenster. Geen schoorsteen. - Eene enkele deur op den achtergrond, waarnaast een klein ijzeren bed, en op het voorplan rechts nog een ijzeren bed. 'Verder een koffer, een oude zetel, een gaven en een gebroken stoel, alsmede een klein waschtafeltje, waarnaast eene waterkruik achter het bed. Eenige ledige flesschen, gebroken potten, enz. staan onder de twee beddekens. Aan den wand hangen gekleurde prentjes, oude kleederen, photografiën en een stuk spiegelglas.
Op den grond liggen vodden, oud papier, eierschelpen, stukken brood, enz. Wanorde heerscht in heel het vertrek, dat er zeer slordig uitziet.

Eerste tooneel.

(Als het doek opgaat, is er niemand op het tooneel. - Na eenige stonden hoort men den sleutel op de deur steken en Bernard Kiekepoot komt binnen, gevolgd door heel het gezin van Tieste Klepkens. - Allen zijn beladen met reiszakken, pakken of hoeddoozen, regenschermen, enz... enz... - Tieste draagt op den schouder een grooten koffer die moeilijk binnen de deur kan. Allen zien er vermoeid uit en kijken verwonderd rond als zij in de kamer zijn.)

BERNARD.

(Binnenkomende.)

Entrez! Entrez! Komt allemaal binnen en doet alsof gij te huis waart.

TIESTE.

(Buiten adem.)

Sakkernondebleu! Waar hebben zij mij gebracht!

(Hij laat de reiskist bijna vallen en zijgt er uitgeput op neer.)

ROSALIE.

(Als buiten adem met haar kindje op den arm.)

Och Heere! Ik ben blijde dat wij er zijn... Ik dacht dat wij er nooit gingen komen.

BERNARD.

(Naar den zetel wijzende.)

Zet u! ma soeur! Het is nog een fauteuil Louis XV.

JOZEF.

(Met een ranseltje op den rug en eene hoeddoos aan de hand.)

Wel moeder, dat is hoog! Ik ben nog nooit zoo hoog geweest! Tachtig trappen, ik heb ze geteld.

LOTJE.

(Met hare pop op den arm.)

Ik ook niet! Moeder.

OCTAVIE.

(Droefgeestig.)

Moeten wij hier allemaal logeeren vader? Wij zijn er wel mede!

TIESTE.

(Misnoegd.)

Niets zeggen is zwijgen.

(Hij zucht en veegt het zweet van zijn aangezicht.)

ROSALIE.

Het is enkel voor eenen nacht of twee, om de hotelkosten te sparen...

BERNARD.

(Tracht een en ander te schikken.)

D'ailleurs, à Paris on ne peut pas être logé comme à Gand. Ça se comprend.

JOZEF.

Moeder, zijn er hier geen stoelen?

BERNARD.

Pardon, mon ami... Er zijn er twee, mais er is een gebroken... Gij moogt op de bedden zitten...

JOZEF.

Is dat de mode in Parijs, mon oncle? op de beddens te zitten?

ROSALIE.

(Barsch, tot Jozef.)

't Is al wel met al uw ‘opservaties...’ zit op uwen duim.

JOZEF.

Merci, moeder.

TIESTE.

Is het hier, Bernard, dat gij woont?...

(Hij ziet verwonderd in het ronde.)

BERNARD.

(Blijgeestig.)

Oui! oui! c'est notre pied-à-terre; doch mijn vriend en ik komen hier enkel slapen. - Wij zijn heele dagen weg.

TIESTE.

(Droefgeestig.)

Pied-à-terre!

LOTJE.

Moeder, waar moet ik zitten?

ROSALIE.

Zet u maar plat op den grond, mijn kind.

LOTJE.

Ja, moeder.

(Zij doet het.)

JOZEF.

(Lachende.)

Dat is de mode in Parijs, niet waar moeder?

ROSALIE.

Bernard, weet uw vriend dat wij hier den nacht doorbrengen?

BERNARD.
Oui! oui! oui! Ik heb hem 'gepreveneerd.' Hij zal voor eenige nachten bij zijne zuster gaan slapen.

ROSALIE.

(Verwonderd.)

Bij zijne zuster...

(Zij glimlacht. Tieste zit te treuren en schuddebolt nu en dan wanhopig.)

BERNARD.
Mais oui... Ik zal er ook gaan slapen. Zij houdt een hotel.

ROSALIE.

(Glimlachende.)

Ha!... Ik zeg in mij zelven...

OCTAVIE.
Naard blijft zoo lang weg... Als hij ons maar vindt. Ik ga eens zien...

ROSALIE.
Zij gerust, hij is zoo dom niet... Het was juist nevens de deur van den impasse.

(Octavie af.)

BERNARD.

(Steeds opgeruimd.)

Eh bien! mon frêer,... nu zijt gij in Parijs... Wat denkt gij er van?...

TIESTE.
Het ziet er hier lief uit!

(Zucht.)

BERNARD.
Ik wil zeggen, wat denkt gij van het mouvement aan de 'station du Nord?'

TIESTE.

(Moedeloos.)

Ja, dat 'mouvement!...' Wij zijn er wel mede.

(Hij zucht.)

ROSALIE.

't Is hier een beetje klein voor zeven menschen.

BERNARD.

J'en conviens... Maar sta morgen vroeg eens op eenen stoel, en zie uit het dakvenster... Gij zult het schoonste panorama zien van heel Parijs... Ha! ha! ha! Montmartre... le Sacré Coeur, les Buttes Chaumont.

LOTJE.

(Die met hare pop speelt.)

Moeder, ik heb grooten dorst...

TIESTE.

(Ter zijde.)

Wij zitten hoog en droog.

ROSALIE.

Uw broer is eene flesch wijn gaan halen...

JOZEF.

(Verheugd.)

Wijn!...

(Tot Lotje.)

Wij gaan wijn drinken, Lotje!

BERNARD.

(Eene cigaret makende.)

Ja jongen, in Parijs drinkt men niets anders dan wijn.

ROSALIE.

(Verlegen.)

Er is hier toch water ook, Bernard?

BERNARD.

Water!...

(Hij gaat eens zien in de kruik die hij van onder een bed haalt).

Jawel, er is nog eene halve kruik, doch ik weet niet of het versch is...

(Hij riekt aan de kruik.)

Morgen vroeg zal er een man (een Auvergnat) aan de deur komen... Hij zal die kruik vullen voor een ‘sou.’

ROSALIE.

(Verwonderd.)

Men moet dus betalen voor het water!

(Zij legt het kindje op het bed...)

(Tieste schuddebolt.)

BERNARD.

Un sou, 5 centimes, om het water hier zoo hoog te brengen. Op het zesde!

TIESTE.

(Tot zijne vrouw.)

Er is hier zelfs geen schoorsteen of geene stoof.

(Spottend.)

Misschien onder het bed.

ROSALIE.

(Verlegen.)

Geen schoorsteen! Hoe zal ik dan eten koken?

BERNARD.

O! j'ai votre affaire, ma soeur... Voici un petit fourneau à pétrole...

(Neemt het komfoorken dat onder het bed staat.)

C'est tout ce qu'il faut.

TIESTE.

(Ter zijde.)

Ik heb het gedacht.

ROSALIE.

(Verheugd.)

Een petrolvuurken!... Ik versta reeds al wat hij zegt.

TIESTE.

(Spottend.)

Ja... als hij het toont.

BERNARD.

Ander vuur is veel te warm!... En ongezond!

ROSALIE.

Ik zou dat gelooven, Bernard... in den zomer.

Tweede tooneel.

DE VORIGEN, OCTAVIE, gevolgd door NAARD, die eene literflesch wijn draagt.

OCTAVIE.

Hij is daar... Hij was al op de trap.

NAARD.

(Blijmoedig.)

Ici, le vin! Mon oncle.

De Kinderen.

(Tegelijk.)

De wijn is daar!

(Zij klappen in hunne handjes.)

De wijn is daar!

Lotje.

Ik heb dorst.

Jozef.

Ik ook.

Bernard.

(Tot Naard.)

Tu as dit au mastroquet que c'est pour moi?

(Octavie zoekt in het ronde naar glazen.)

Naard.

Oui!... je dis, pour mon oncle... N'est-ce pas, monsieur?

Rosalie.

Wel jemenes kwispels!... Zou het een mensch kunnen gelooven. Hij spreekt al fransch!

Bernard.

Il marchera, le petit... Il marchera...

Octavie.

Waar staan de glazen, mon oncle? Ik zal ze eens afwasschen.

Bernard.

Ja... veel glazen hebben wij niet... Er moet een staan onder het bed.

(Hij haalt een glas van onder het bed.)

Tieste.

(Ter zijde.)

Hier staat alles onder het bed.

Bernard.

Hier hebben wij er een... De mastroquet moest eenige glazen geleend hebben. Ces gens sont bêtes!...

OCTAVIE.

Ik zal het een beetje uitspoelen.

(Zij giet er een weinig water in uit de kruik.)

Hadden wij er twee!

ROSALIE.
Hebt gij geene koffiepotjes... Bernard?

BERNARD.
Hier is nog een oude pommadepot, doch hij moet ook uitgekuischt worden, er is blink in geweest.

(Hij zoekt onder het bed.)

TIESTE.

(Schudt droefgeestig het hoofd. Ter zijde.)

Onder het bed waarschijnlijk...

OCTAVIE.
Geef hier, mon oncle.

(Neemt het potje om het te kuischen.)

Daar staat noch een blikken kroes.

BERNARD.

(Hem nemende.)

Eh bien! voilà, c'est tout ce qu'il faut. A la guerre comme à la guerre!

ROSALIE.
Had ik dat geweten, ik had eenige glazen medegebracht.

BERNARD.
Inutile, ma soeur... Morgen gaan wij samen naar den bazar, en voor 5 frank koopen wij al het huisgerief dat eene vrouw noodig heeft.

ROSALIE.
Voor 5 frank!... Een heele bazar.

TIESTE.

(Ter zijde.)

't Zal wat zijn!... Een bazar van vijf frank.

BERNARD.

(Met nadruk.)

Ja... voor 5 frank... Cent sous, comme nous disons.

(Hij trekt met zijne tanden de kurk van de flesch en schenkt het glas vol.

Tenez, ma soeur, proef dit wijntje eens...

ROSALIE.

(Na geproeft te hebben.)

C'est bon!

(Zij smakt met hare tong.)

C'est très bon.

BERNARD.

N'est-ce pas... Komaan, mon frère, drink ook een glas... het zal u goed doen.

(Tieste steekt moedeloos de hand uit maar krijgt niets.)

ROSALIE.

Komaan, Tieste, gij zit daar zoo moedeloos... Gij zoudt wel een' mensch dicourageeren... A la guerre comme à la guerre!

(Zij drinkt het tweede glas uit.)

BERNARD.

Bravo, ma soeur, dat noem ik spreken.

JOZEF.

Moeder, krijg ik ook een beetje wijn?

LOTJE.

(Die opgestaan is.)

Ik ook, moeder?...

NAARD.

Eerst de groote menschen.

ROSALIE.

Wacht een beetje, kinders.

BERNARD.

(Glas en pot volschenkende.)

Laat ze maar drinken. Allons, ma nièce.

OCTAVIE.

Klinkt met Bernard.)

A votre santé, mon oncle.

(Zij laat eerst Jozef en Lotje een beetje drinken.)

BERNARD.

Mon frère et ma soeur, je bois votre prospérité à Paris! Mes enfants...

(hij klinkt met de kinderen),

à votre santé.

(Tieste steekt te vergeefs de hand uit.)

ROSALIE.
Nu voor Naard.

(Zij schenkt in.)

NAARD.
Mon oncle, à votre santé!... Moeder, vader, op uwe gezondheid!

ROSALIE.
Wel mag het u bekomen, kinders.

JOZEF.
Moeder, ik heb honger!

LOTJE.
Ik ook, moeder.

ROSALIE.
Ja, de kinders zullen nog een beetje moeten eten, vooraleer zij slapen gaan.

NAARD.
De groote menschen ook.

TIESTE.

(Weemoedig.)

Het ware ongelukkig, moesten wij nu reeds honger lijden.

ROSALIE.

(Barsch.)

Wij moeten toch den tijd hebben er om te gaan. Mon frère zal ons wel den weg wijzen.

BERNARD.
Turellement!... Wij zullen samen bij den marchand de vin gaan dineeren.... of als gij prefereert hier te blijven?...

ROSALIE.
Dat ware het beste, mon frère. Wij zijn zoo vermoeid en het is zoo hoog. Hier is twee frank... Octavie of Naard kunnen medegaan.

OCTAVIE.
Hewel, ik zal den korf ledig maken en met nonkel medegaan.

(Zij doet het.)

BERNARD.
Voyons... 'Des pommes de terre frites et des fricadellen...' Is dat goed?...

ROSALIE.
Ik geloof wel dat het goed is... Pommes de terre frites en fricadellen. Niet waar, Tieste?

(Tieste antwoordt niet.)

JOZEF *en* LOTJE.

(In de handen klappende.)

Wij gaan ‘pommes de terre la frique eten!...

NAARD.
Wil ik medegaan? Parrain?

OCTAVIE.
Ik ga met nonkel mede... Ik moet toch den weg leeren kennen... Niet waar, moeder.

ROSALIE.
Natuurlijk. Wie zou morgen de commissies doen?

BERNARD.
Mais qu'ils viennent tous deux... Ça n'y fait rien. Ils sont jeunes!

JOZEF.

(Tegen zijne zuster.)

Octavie, zult gij algauw weêr zijn?...

OCTAVIE.
Wij zijn nog niet weg...

(Zij hangt den korf aan haren arm.)

BERNARD.
Ainsi... à tout à l'heure... Rosalie, les enfants... à tantôt...

(Af, gevolgd door Octavie en Naard.)

Baptiste à toute à l'heure.

OCTAVIE.
Dag vader, dag moeder.

NAARD.
A toute à l'heure, maman! Papa!

TIESTE.

(Moedeloos.)

Ja, toute l'heure.

ROSALIE.

Naard zal spoedig fransch kennen.

DE KINDEREN.

(Hem achternaroepende aan de deur.)

Dag, nonkel! Octavie!

Derde tooneel.

TIESTE, ROSALIE, JOZEF en LOTJE.

TIESTE.

(Met eenen zucht.)

Wij zitten nu in Parijs..

ROSALIE.

(Met nadruk.)

Ja, wij zitten nu in Parijs... en ik hoop dat wij er zullen blijven...

TIESTE.

(Na eene poos.)

Het ziet er hier lekker uit.

ROSALIE.

Het is nog wonder dat wij hier van de eerste minuut niet op ons gemak zijn.

TIESTE.

Ik vrees dat wij hier nooit op ons gemak zullen geraken.

ROSALIE.

(Bitsig.)

Gij vreest, gij vreest... Wij hebben hier niemendal te vreezen... Jefke, schenk ons nog een glas wijn, en binnen zes maanden zullen wij elkander spreken.

JOZEF.

Ja, moeder?

(Neemt de flesch.)

LOTJE.
Ik zal het glas houden.

(Zij neemt het glas.)

ROSALIE.
Met eenen man zooals gij, kan men niet vooruit in de wereld... Gij zijt bevreesd voor uwe eigen schaduw.

TIESTE.
Die niet bevreesd is, krijgt soms ook slagen.

ROSALIE.
Wij zullen het afwachten; en attendant, à votre santé.

(Zij drinkt gulzig.)

TIESTE.

(Haar nadoende.)

A votre santé!

JOZEF.
Vader, wilt gij ook een glas wijn?

TIESTE.

(Als tot zichzelve.)

Ik had liever een glas dubbelen uitzet.

ROSALIE.
Kinderen, morst niet... Wil hij niet drinken, dat hij naar den bliksem loope! - A la guerre comme à la guerre!

(Zij biedt nogmaals haar glas aan, doch er is niets meer in de flesch.)

TIESTE.

(Spottend.)

Mijne vrouw spreekt al schoon fransch!

(Haar nadoende.)

A la guerre comme à la guerre!

JOZEF.
De flesch is ledig.

(Men klopt op de deur. Allen verschrikken.)

Vierde tooneel.

DE VORIGEN, Mr PIPELET.

ROSALIE.

(Min of meer verlegen.)

Wie mag daar zijn?...

(Men klopt nogmaals.)

Tieste, doe eens open.

TIESTE.

Doe gij open, ik heb niet gevraagd om naar Parijs te komen.

(Gaat met vrees en tegenzin de deur openen.)

PIPELET.

(Binnenkomende.)

Qu'est-ce que c'est ça ici?

(Niemand antwoordt.)

Qui est-ce qui m'a amené toute cette ménagerie!...

ROSALIE.

(Gebeten.)

Ménagerie... Hij denkt zeker dat hij op de foor is...

PIPELET.

(Tot Tieste.)

Monsieur, voulez-vous m'expliquer?...

TIESTE.

Spliquer... spliquer... Dat is gauw gezegd.

(Hij laat Pipelet staan en gaat naar den voorgrond.)

ROSALIE.

(Tot Jozef.)

Jozef, kunt gij het aan mijnheer niet expliqueeren...

JOZEF.

Ik ken de verbe ‘être’ en de verbe ‘avoir’, maar... maar... maar...

TIESTE.

(Bitsig.)

Dat hij weerkomt als Bernard hier is.

ROSALIE.

Welnu, zeg het hem.

TIESTE.

(Bitsig.)

Zeg het hem... Zeg het hem... Zeg het hem zelve... Ik heb niet gevraagd om naar Parijs te komen...

(Hij gaat zitten.)

ROSALIE.

(Opstaande.)

Botterik...

(Tot Pipelet.)

Monsieur c'est pas ici...

PIPELET.
Comment ce n'est pas ici?

ROSALIE.

(Tracht zich te doen verstaan.)

Mon frère...

PIPELET.
Ha!

(op zijn fransch.)

Monsieur Kiekanpôt est votre frère?

ROSALIE.
Kiekepoot... oui... mossieu...

PIPELET.
Où est-il?

ROSALIE.
Mon frère... pommes de terre frites... mossieu...

PIPELET.

(Spottende.)

Pommes de terre frites. Voilà un raisonnement.

ROSALIE.

(Onthutst.)

Hij moet wachten totdat Bernard komt. Zeg het hem Tieste.

TIESTE.
Zeg het hem, zeg het hem.

PIPELET.
Est-ce qu'il va revenir, Kiekanpôt?

ROSALIE.
Revenir... Oui... mossieu... Tieste, presenteer een stoel aan mossieu...

TIESTE.
Een stoel?... Gij commandeert gemakkelijk.

(Hij ziet in het ronde.)

Jozef sta op, en geef uwen stoel...

JOZEF.

(Zijnen stoel aanbiedende.)

Mossieu... pour vous.

PIPELET.

Merci, mon ami... Je reviendrai tantôt, car on doit me payer le loyer... Bonjour!

(Af.)

TIESTE.

'Loyer.' Heb ik wel verstaan, dan heeft uw broer zijne huishuur nog niet betaald.

ROSALIE.

Gij hebt zeker mis-verstaan, want gij kent nog minder fransch dan ik...

(Nauwelijks is Pipelet buiten de deur, of men hoort hem twisten met Bernard.)

BERNARD.

Comment, je te dois deux termes!... Mon copin ne t'a pas payé?

PIPELET.

Du tout... du tout... Il m'a dit que c'était à ton tour de payer...

BERNARD.

Comment à mon tour?... Mais nom d'un chien... Je sais bien ce je dis, espèce de vieux muffle.

Vijfde tooneel.

DE VORIGEN, OCTAVIE, NAARD. Later BERNARD en PIPELET.

OCTAVIE.

(Met den korf aan den arm.)

Nonkel heel ruzie met den concierge, geloof ik...

NAARD.

(Eene flesch wijn Onder den arm en twee glazen in zijne broekzakken.)

't Is de 'concierge' die de huishuur reclameert...

TIESTE.

(Tot Rosalie.)

Ziet gij wel dat ik goed had geraden...

(Hij krabt achter zijn oor.)

De loyer is niet betaald.

ROSALIE.

(Gebeten.)

Hij zal hem betalen, en daarmee uit!

(Jozef en Lotje trachten te zien wat Octavie in haren korf heeft.)

JOZEF *en* LOTJE.

Octavie, wat hebt gij meegebracht?

BERNARD.

(Binnenkomende.)

A-t-on jamais vu un animal pareil! Ça accoste les gens dans le *collidore*.

(Hij heeft een lang fransch brood onder den arm.)

PIPELET.

(Binnenkomende.)

Animal! Je te prie de parler avec plus de respect, sinon je te fais mettre à la porte dans les 24 heures.

BERNARD.

Et toi... je te prie de me ficher la paix ou je te flanque à la porte tout de suite...

(Hij bedreigt Pipelet met zijn brood.)

PIPELET.

(Zich terugtrekkende.)

Nous allons voir qui est le maître ici. Je vais chez le propriétaire et demain matin je te fais déguerpir avec toute la famille.

(Woedend af.)

BERNARD.

(Slaat met geweld de deur achter hem toe.)

Va t'en au diable.

PIPELET.

(Terugkomende.)

Espèce de goujat.

(Af.)

Zesde tooneel.

DE VORIGEN, zonder PIPELET.

BERNARD.

Veux-tu ficher le camp? Comment trouvez-vous ce typelà?... Il va nous ficher à la porte... Je voudrais voir ça... moi. Ho! La! la!

JOZEF *en* LOTJE.

(Jubelend.)

Wat groot brood!... Wat groot brood!...

ROSALIE.

Ja, maar Bernard... Voor ons ware het onaangenaam... dat...

BERNARD.

N'ayez pas peur, ma soeur... et soupons à notre aise... Voyons...

OCTAVIE.

't Is jammer dat wij geene tafel hebben...

BERNARD.

Mais vous avez une malle... Voyons...

(Trekt den koffer in het midden der kamer. Tieste die er op zat valt op den grond. Bernard trekt de ijzeren beddekens tot bij den koffer midden des tooneels.)

A la guerre... comme à la guerre!...

(Naard stelt de flesch wijn en de twee glazen die hij heeft medegebracht, op den koffer, en Octavie haalt de pakken uit den korf.)

BERNARD.

Attendez... attendez...

(Hij haalt een dagblad uit zijnen zak en legt het open op den koffer.)

Voila! Nous serons installés comme au café riche.

(Hij zet zich, even als de kinderen op het bed.)

DE KINDEREN.

(In hunne handjes klappende.)

Ha!... Pommes de terre la frites...

ROSALIE.

(Zet zich in den zetel.)

Zijt wijs;... gij zult uw deel krijgen...

(Rosalie geeft de kinders ieder een pakje pommes de terre frites.)

NAARD.

Ik zal schenken.

(Hij vult de glazen en zet ze op den koffer.)

TIESTE.

(Die opgestaan is kuischt zijne kleederen af.)

Wat wilde die man van u mon freêr?...

BERNARD.

C'est un malentendu... Voilà tout...

TIESTE.

Rosalie, ‘malattendu,’ wat wil dat zeggen?...

ROSALIE.

(Aarzelend.)

Dat wil zeggen... dat... enfin, gij verstaat dat wel.

BERNARD.

Mais oui... C'est cela... Eer dat ik naar Gent vertrokken ben, heb ik tegen mijnen vriend Libouton gezeid dat hij de huishuur moest betalen, en hij heeft het vergeten,... voilà tout...

TIESTE.

(Misnoegd.)

Ah! de huishuur is nog niet betaald.

(Schuddebolt. Hij legt zijn rooden zakdoek op den grond en zet zich erop gekruisbeend.)

ROSALIE.

(Barsch.)

Hij kon toch niet betalen terwijl hij te Gent was!

BERNARD.

(Tot Octavie)

Fais voir les fricadelles, chérie...

(Octavie toont ze.)

Elles ont l'air appétissantes. Ho! la, la!

OCTAVIE.

't Is spijtig dat wij geen mes hebben...

JOZEF.

Wilt gij mijn pennemesken, Octavie?

(Haalt een heel klein mesken te voorschijn.)

BERNARD.

Voici un couteau!...

(Geeft zijn zakmes.)

NAARD.

Ik heb er ook een...

ROSALIE.

Wij hebben al messen te veel.

(Hij snijdt de fricadellen en geeft aan ieder kind een stuk.)

TIESTE.

(Als tot zichzelven.)

Ziet gij dat ze ons van avond op straat zetten...

BERNARD.

(Lachend.)

Je voudrais bien voir ça... Ce serait rigolo... ho! la! la!

TIESTE.

(Knorrig.)

Rigolo,... rigolo... Dat ware zoodanig rigolo niet.

ROSALIE.

(Bitsig.)

Och! laat ons met rust soupeeren... De menschen zullen dat niet doen... Ziehier eene schoone fricadelle, en eet ook een pakje ‘petater la frite’ want ik geloof dat gij flauw zijt.

TIESTE.

(Aannemende.)

't Is een wonder... Wij hebben sedert dezen middag niets meer over onze lip gehad.

BERNARD.

(Etende.)

C'est bien bon, hein?...

(Hij schenkt.)

NAARD.

Oui, mon oncle, c'est bien bon,... c'est fameux.

OCTAVIE.

Bon... bon...

ROSALIE.

Ik zou dat gelooven, dat het bonbon is.

(Zelfs de kinderen knikken bevestigend.)

TIESTE.

(Ter zijde.)

Honger is de beste saus!

BERNARD.
Avec cela un bon verre de vin, nous allons voir s'il fait mauvais à Paris...

(Allen klinken en drinken.)

A votre santé, mes amis!...

(Bijna allen tegelijk)

: Santé mon oncle... Santé Bernard!

(Tieste steekt te vergeefs de hand uit om een glas wijn te krijgen.)

BERNARD.
Après cela, nous avons un Brie.

ROSALIE.
Wat is dat, Octavie, in dat papierken?

OCTAVIE.
Fransche kaas. - Ik geloof dat hij niet heel versch is.

(Zij riekt aan het pakje en trekt den neus op.)

BERNARD.
Il sent fort, hein?... C'est signe qu'il est bon. qu'il est fait.

JOZEF *en* LOTJE.
Octavie, laat ons ook eens rieken...

(De kinderen rieken en trekken zich met walg achteruit.)

O!... dat stinkt.

(Zij nijpen zich den neus dicht.)

NAARD.
Het stinkt... Hoe meer dat het stinkt, hoe beter... N'est-ce pas, mon oncle?...

BERNARD.
Absolument, mon filleul.

ROSALIE.
In ons land stinkt de Hervekaas ook, en toch eet er alleman. Hij riekt niet zeer goed...

BERNARD.
Vous allez voir...

(Hij snijdt zich een stuk brood af, en besmeert het met kaas.)

Du Brie qui est fait. Ho! la! la!

NAARD.
Ik mag dat ook, mon oncle, c'est bon!

BERNARD.

(Tot Naard.)

Toi, tu seras Parisien au bout de six mois...

JOZEF.
Moeder, krijg ik ook een boterhammeken van dat lang brood? doch zonder kaas.

LOTJE.
Ik ook, moeder? als 't u belieft!

ROSALIE.
Als uwe petater la frite op is.

OCTAVIE.
Wij hebben geene boter...

BERNARD.
Du beurre, on ne mange pas du beurre à Paris... C'est bon pour les paysans...

NAARD.
'*La* fromage est bonne.'

ROSALIE.
Laat mij eens proeven, Naard...

(Zij bijt van zijn stuk brood.)

Hij is niet slecht... Integendeel!... Wij moeten ons daaraan gewennen.

(Zij neemt ook een stuk brood met kaas.)

Proef eens, Tieste...

TIESTE.

(Valt bijna in onmacht.)

Merci... Die kaas stinkt als de pest... Ik zal droog brood eten.

ROSALIE.
Droog brood... Zou men niet zeggen dat wij hier zonder eten zitten?

BERNARD.

(Etende.)

Beau frère, gij zijt niet encourageant... Ho! la! la!

TIESTE.

Ho! la! la!

ROSALIE.

Hij zou een mensch het borstwater doen krijgen.

TIESTE.

Wat wilt gij... Ik heb mijn eigen niet gemaakt; ik denk op den dag van morgen.

BERNARD.

Morgen! Als gij van avond met mij wilt medegaan, moogt gij morgen déjà gaan werken, ou le diable m'emporte.

ROSALIE.

Dat ware eene schoone affaire... Eens aan het werk, zal hij wel moed scheppen...

(Fleemend.)

Niet waar, Tieste?...

(Biedt hem een glas wijn aan.)

Drink een glas wijn.

TIESTE.

Ja, als ik zeker ben werk te vinden...

(Hij drinkt. Hij staat op.)

BERNARD.

(Opstaande.)

Werk!... Kom mee met mij... Wij gaan in de rue Oberkampf eene flesch wijn drinken, bij een marchand de vin waar elken avond een marchand-tailleur komt. - Ik heb hem reeds van u gesproken. Ik ben zeker dat hij u embaucheert.

(Schuift het ijzeren bed op zijne plaats.)

NAARD.

Ik mag morgen met u medegaan, niet waar, mon oncle?...

(De kinderen schuiven het tweede bed op zijne plaats.)

BERNARD.

Ton affaire est arrangée!...

(Tot Rosalie.)

Hij kan met mij ook komen slapen, à l'hôtel!

ROSALIE.
Ja, maar hoe zal Tieste naar huis geraken, hij kent den weg niet...

BERNARD.
Wij zullen hem naar huis brengen... d'ailleurs, c'est ici tout près...

TIESTE.

(Staat op.)

Wel... ik ben content...

(Tot Rosalie.)

Eens dat ik aan het werk ben, kunt gij uwen kant kuischen.

ROSALIE.
Wees gerust. Wij zullen wel op ons effen geraken... Gent en Brugge zijn niet gemaakt op éénen dag!

NAARD.
Ik ga met parrain in het hôtel slapen, mama!

BERNARD.
C'est entendu... Wij zullen dat affaire eens gaan arrangeeren... Ma soeur, chère cousine, les enfants...

(Hij kust ze allen.)

A tout à l'heure ou plutôt, à demain...

(Men hoort in de verte de donder rollen.)

ROSALIE.
Ja, à demain.

(Tot Tieste.)

Zeg, Tieste, niet te lang weg blijven; ik vrees dat wij nog onweer krijgen dezen nacht.

(Fleemend.)

Kom, Tieste, geef mij een kus.

(Tieste kust Rosalie.)

NAARD.
A demain, mama.

(Kust Jozef en Lotje.)

Octavie! à demain!

ROSALIE.

Slaapt wel! Tieste, zie dat gij niet te veel drinkt... Gij zijt niet gewoon wijn te drinken.

TIESTE.

Sakkernondebleu! Ik ben immers geen kind.

OCTAVIE.

(Hen achterna roepende.)

Dag, mon oncle... vader.

(Tieste, Bernard en Naard af.)

JOZEF *en* LOTJE.

(Aan de deur.)

Nonkel... Vader... Naard!...

(Het kindje begint te grijnen.)

ROSALIE.

Ha! Ons Pierke moet ook nog soupeeren.

(Zij neemt het kindje.)

Ja, 't gaat ook wat krijgen ons ventje.

(Ze zet zich in den zetel.)

Zevende tooneel.

ROSALIE, OCTAVIE en de KINDEREN.

ROSALIE.

Komt, kinderen, ontkleedt u maar, want het is hier zoo warm.

(De kinderen beginnen zich te ontkleeden.)

OCTAVIE.

Natuurlijk, als die brandende zon heel den dag op het dak heeft geschenen.

ROSALIE.

Nu moeten wij eens zien hoe wij het gaan arrangeeren om hier te vernachten.

(Het dondert in de verte.)

OCTAVIE.

Ik zal in den fauteuil slapen.

ROSALIE.

De kinders kunnen in dat bed slapen, maar vader en ik... Dit beddeken is zoo klein voor twee menschen... Bah! bah! A la guerre comme à la guerre!

OCTAVIE.
Wil ik op den stoel slapen en gij in den fauteuil?

JOZEF.
Moeder, laat mij op eenen stoel slapen, als 't u belieft.

ROSALIE.
Neen, neen... Gij zoudt er afrollen... Gij moet met Lotje in het bedje slapen. Ontkleed u maar..

(Zich bedenkende.)

Waar gaan wij ons Pierken leggen?...

OCTAVIE.

(Lachend.)

Leg hem in den koffer.

LOTJE.
Moeder, waar moet ik slapen?

ROSALJE.
In dat ijzeren beddeken, met uw broer.

(Bliksem gevolgd door donker Allen slaan een kruis. Het dondert.)

Ik heb het gedacht dat wij onweer zouden krijgen... 't Is te warm geweest vandaag.

OCTAVIE.

(Die den koffer opengedaan heeft. Neemt er eenige kleedingstukken uit.)

Ik zal er onze beste kleederen uitnemen; Pierken zal hier zeer goed inliggen.

ROSALIE.
Hij kan er toch niet uitvallen... Kinderen, lees uw avondgebed. Jezeken zal kijven.

DE KINDEREN.
Ja, moeder.

(Jozef niest.)

Atchi!

OCTAVIE.
Kom hier, Lotje, ik zal u helpen.

(Zij helpt het kind uitkleeden.)

ROSALIE.

Wij zullen den koffer een weinig ter zijde zetten; vader

mocht er tegen loopen in den donker. Ik ga er een ‘toile cireetje’ in leggen.

(Het bliksemt.)

OCTAVIE.
Lotje, maak een kruisje; Jezeke gaat kijven...

(Lotje doet het.)

In den naam des Vaders, en des Zoons en des Heiligen Geestes, amen.

LOTJE.
Onze Vader die in de hemelen zijt...

OCTAVIE.
...Geheiligd zij Uw naam...

LOTJE.

(Zegt Octavie na.)

Geheiligd zij Uw naam...

OCTAVIE.

(Zij bidt voort.)

Ons toekome uw rijk...

Lotje herhaalt allengs om stiller het gebed dat Octavie haar voorzegt.)

ROSALIE.
Jozef, bidt gij niet mee?...

JOZEF.
De groote menschen bidden niet.

(Bliksem en donder.)

ROSALIE.
Daar hebt gij het al.

(Zij slaat een kruis.)

Onze Heer zal u straffen, indien gij niet bidt.

(Jozef slaat een kruis en begint binnen 's monds te bidden.)

OCTAVIE.

(Angstig.)

Ach moeder! ik vrees dat wij een groot onwêer gaan hebben.

ROSALIE.

Daar is niets aan te doen... mijn kind. Gij moet niet bevreesd zijn, onze Lieve Heer zal wel compassie met ons hebben.

LOTJE.

(Gaat bij hare moeder.)

Moeder, ik heb gedaan.

ROSALIE.

Zooveel te beter, mijn kind. Leg u in het beddeken en slaap wel. Ik zegen u en God beware u.

(Zij maakt met haren duim een kruisken op het voorhoofd van Lotje. Zij kust Lotje.)

(Jozef zoekt onder de beddekens.)

LOTJE.

Ik moet Pierken ook een kusje geven...

(Zij kust het kindje.)

Octavie, wilt gij er mij inleggen?

OCTAVIE.

Ja, mijn vriend.

(Zij kust Lotje en legt die in het bedje dat op den achtergrond staat.)

Ik zal het laken over u leggen dan zult gij den bliksem niet zien.

JOZEF.

(Die zich middelerwijl ontkleed heeft.)

Moeder, waar is de pot?...

ROSALIE.

Welke pot?

JOZEF.

(Stil.)

De waterpot.

ROSALIE.

Wel, Jeumenes Kwispels!... nog iets waaraan wij niet gedacht hadden... Octavie, zie eens.

(Octavie, die reeds aan het zoeken is, vindt niets anders dan eene flesch en eenen bloempot.)

OCTAVIE.

Ik vind niets anders dan eene flesch en eenen bloempot, doch daar is een gaatje in.

(Zij toont den pot.)

ROSALIE.

Kunt gij er geen stopselken insteken.

(Zij beziet den pot.)

Of een voddeken?...

LOTJE.

(Van uit het bed.)

Ik moet ook...

ROSALIE.

Nog al één.

(Bliksem en donder.)

Wat gaan wij daarmee doen...

OCTAVIE.

(Die de kamerdeur opendoet, ziet in de gang.)

Dat hij in den ‘collidore’ gaat, het is er toch donker.

JOZEF.

(Die uit de deur ziet.)

Het is veel te donker...

(Lotje komt uit het bed.)

ROSALIE.

't Is zooveel te beter. Ga mee, Octavie.

OCTAVIE.

Dat hij gaat, wij zullen de deur openlaten.

(Zij blijft aan de deur staan.)

ROSALIE.

Ja. A la guerre comme à la guerre!

(Jozef af.)

ROSALIE.

Zie daar eens of gij geen stopselken vindt.

OCTAVIE.

Ik vrees dat er hier niet veel te vinden is.

JOZEF.

Ik heb gedaan.

(Gaat zijne moeder omhelzen.)

OCTAVIE.

Kom Lotje.

(Zij neemt Lotje bij de hand.)

(Beiden af.)

ROSALIE.

(Jozef een kruisken makende op 't voorhoofd.)

Ik zegen u en God beware u. Leg u nu algauw te slapen.

JOZEF.

(In het bed springend.)

't Is nog ‘à la ressort.’

(Hij legt zich in den hoek.)

ROSALIE.

Gij moet u niet veel dekken. Het is te warm.

JOZEF.

Slaap wel moeder!

ROSALIE.

Ja. - Ik geloof dat het moeite zal kosten om hier wel te slapen.

(Het bliksemt.)

Och Heere!

(Slaat een kruis. Het dondert.)

OCTAVIE.

(Met Lotje binnenkomende.)

Wat schrikkelijk weder!

(Tot Lotje.)

Leg u spoedig naast uw broeder.

(Zij helpt haar zusje in bed.)

LOTJE.

Slaap wel moeder... Octavie.

(Zij niest.)

Atchi!

ROSALIE.

Slaapt wel kinders.

(Tot Octavie.)

Het is jammer dat ik niet een beetje kaarsenroet heb om de kinders hun neusken in te smeren. Zij hebben alle twee eene valling.

OCTAVIE.
Ik heb daar, mij dunkt,

(Zij gaat onder het bed zoeken)

eene flesch zien staan met een eindje kaars op... Ziehier... Het is nog al een lang eindje.

ROSALIE.
Ha! zooveel te beter... Maar hebben wij stekjes om aan te steken.

OCTAVIE.
Jawel, ik heb een doosje meegebracht. Zoo een doosje kost hier een sou!

ROSALIE.

(Zij steekt licht aan.)

Een sou?... In Gent zijn de stekskens beter koop.

OCTAVIE.

(Het licht aanstekende.)

Ja moeder, in Gent zijn er veel dingen beter koop geloof ik.

ROSALIE.
Ik zeg niet... Wat wilt gij er aan doen, wij zijn gescheept, wij moeten varen. Strijk de kinders een beetje kaarsenroet aan hun neusje.

OCTAVIE.
Ja moeder.

(Zij doet het.)

Ik ga mij een weinig ontkleeden, want het is hier zoo bevangen...

(Ontkleedt zich gedeeltelijk.)

Het begint te regenen.

ROSALIE.
Regenen, zooveel te beter!... Onze Pier is goed in slaap gevallen... Hij is de beste... Hij weet van niets...

OCTAVIE.
Ik zal die oude jas van nonkel in den koffer leggen.

(Zij doet het.)

ROSALIE.
Dat is eene goede gedachte

(Zij staat op en gaat het kindje in den koffer leggen.)

Hij ligt daarin gelijk een sardijntje in een blikken doos.

(Het onweer schijnt te verminderen. Zij begint zich te ontkleeden.)

OCTAVIE.
Ja, maar wij moeten opletten dat het deksel niet toevalt; het arme schaap zou versmachten.

ROSALIE.

Natuurlijk... Daar moet niemand aankomen.

JOZEF.

Moeder!... Ik geloof dat het hier doorregent!...

OCTAVIE.
Doorregent? Gij droomt zeker...

(Zij gaat zien met het licht...)

Ik zie niets...

JOZEF.
Heel het bed is nat! Het druppelt juist in mijn oog.

ROSALIE.

(Zich ontkleedende.)

Geef een parapluie. A la guerre comme â la guerre!

OCTAVIE.

(Tot Jozef.)

Een parapluie dat zal komiek zijn.

(Zij opent een slechten parapluie.)

ROSALIE.
Er komt hier toch niemand.

OCTAVIE.
Lotje ligt reeds te ronken als een bietje.

ROSALIE.
Ik zal ook niet moeten gewiegd worden; ik kan bijna niet meer recht staan van vermoeidheid.

OCTAVIE.

(Zet zich in den zetel.)

Ik zal hierin toch ook slapen.

(Zij slaat een kruis en schijnt stil te bidden.)

ROSALIE.
Als uw vader maar niet te lang wegblijft.

OCTAVIE.
Hij zal natuurlijk wachten tot dat het onweer over is.

ROSALIE.

(Zucht.)

Nu ga ik een weinig rusten.

(Zij slaat een kruis en legt zich neder in het bed rechts. Na een poos.)

Octavie, is de deur goed gesloten?

OCTAVIE.

Ik geloof... ja... Ik zal eens zien...

(Zij gaat zien.)

Zij is

goed gesloten. Moeder, wil ik de kaars uitblazen, dan hebben wij nog een beetje voor morgen.

(Verschrikkende.)

Moeder, er loopt daar een muis.

ROSALIE.

Een muis. Laat ze maar loopen, zij zal ons toch niet opeten.

OCTAVIE.

Om het even...

(Zij zet zich wederom in den zetel.)

Ik geloof dat het onweer over is. -

(Na eene lange poos klopt men op de deur. Allen stil, schrikken.)

Wie mag dat zijn?

ROSALIE.

(Even.)

Uw vader waarschijnlijk...

OCTAVIE.

(Opstaande.)

Indien het iemand anders ware?...

ROSALIE.

Vraag het...

OCTAVIE.

(Luid.)

Vader, zijt gij het?

TIESTE.

(Buiten.)

Ja, ik ben het... Doe maar open...

(Zingende):

Rozeke, mijn Rozeke,
Wanneer zal 't zijn?

T'avond aan mijn poortje
In den maneschijn!

Achtste tooneel.

DE VORIGEN, TIESTE, die min of meer bedronken is, komt al zingende binnen:

Rozeke, mijn Rozeke,
Wanneer zal? zijn?
T'avond aan mijn poortje
In den maneschijn!

OCTAVIE.

(Terwijl haar vader zingt.)

Ha!... Vader... Wij zijn blijde dat gij daar zijt.

TIESTE.

Moi zaussi... Ha!... Rozeke... Waar zijt gij?... 't Is hier zoo donker!... Ik zie geen hand voor mijn oogen.

OCTAVIE.

Wacht vader, ik zal het licht aansteken...

(Zij steekt het kaarslicht aan.)

TIESTE.

(Geestig.)

Ja, mijn kind, steek de gaz aan, want in Parijs is alles '*par la gaze.*'

ROSALIE.

(Opstaande.)

Hij heeft een snuifje op; ik heb het voorzien...

(Tot Tieste.)

Zet u in dien zetel, en doe uwen hoed af.

(Zij neemt hem den hoed van het hoofd.)

TIESTE.

Rozeke, wij zijn er boven op.

(Opent zijne armen om zijne vrouw te omhelzen.)

- Morgen mag ik gaan werken.

ROSALIE.

(Verheugd.)

Morgen reeds? Zooveel te beter, Tieste. Wij zijn 'gesolveerd.'

TIESTE.

Ja... wij zijn 'gesolveerd!' Ik heb gesproken tegen 'moseu.. moseu... enfin 't is me gelijk... Ik zeg moseu... c'est vous... marchand de tailleur... c'est moi... z... aussi...

marchand de tailleur.’ Ik wilde hem doen verstaan dat ik voor den besten kleermaker van Parijs niet uit den weg ga.

ROSALIE.

Doe uwe jas uit, Tieste. Want hij druipt van den regen.

TIESTE.

Ja, Rozeke.

(Streelt zijne vrouw onder de kin.)

Rozeke, wij

zijn gesolveerd.

(Hij omhelst nogmaals zijn vrouw die hem zachtjes weg duwt.)

OCTAVIE.
Vader, wil ik u helpen uitkleeden.

Zij stracht Tieste 's overjas uit te trekken, en helpt hem verder.)

TIESTE.
Ja kind, want mijne jas is nat, en een jas die nat is...

ROSALIE.
Gij zijt nat van buiten en van binnen...

TIESTE.
Van binnen...

(Hij heeft den hik.)

Ik kon niet refuseeren van met moseu... moseu... eene flesch wijn te drinken... Bernard heeft geregaleerd en ik heb ook eene flesch betaald...

(Hij heeft gedurig den hik.)

(Terwijl Rosalie zijne jas aan de deur openhangt, doet Tieste den koffer toe en zet er zich op neder.)

OCTAVIE.
Vader, pas op, Pierken ligt er in.

(Zij wil Tieste van den koffer trekken.)

TIESTE.
Pierken! Waarin?...

(Hikt en ziet in het ronde.)

ROSALIE.

(Toeschietende.)

Gij gaat mijn kind versmachten.

(Zij trekt Tieste van den koffer dien zij terstond opent.)

Och! een zat mensch is toch...

TIESTE.

(Gaat in den zetel zitten.)

Wie zal denken dat de kinders in Parijs in de koffers liggen?... Octavie, help eens mijne laarzen uittrekken.

OCTAVIE.
Ja vader.

(Zij tracht te vergeefs haar vaders laarzen uit te

trekken.)

Die laarzen zijn nat!

(Zij riekt aan hare vingers.)

TIESTE.
Natuurlijk zijn zij nat. Rozeke, help gij eens; gij kunt dat beter!

(Hikt.)

ROSALIE.
Ja, Tieste...

(Ter zijde.)

't Is zoo pleizierig.

(Zij tracht de laars uit te trekken.)

Die laars is zoo glad... Octavie, hebt gij daar geene vod.

(Zij riekt aan hare vingers.)

OCTAVIE.
Ik zal eens zien, moeder. Kan dit dienen?

(Geeft een doek aan hare moeder.)

ROSALIE.
Ik zal probeeren...

(Zij tracht de laars uit te trekken.)

(Octavie helpt.)

TIESTE.
Trekke maar... Ze gaat!... ze gaat!...

(Eindelijk geeft de laars toe.)

Als gij met twee trekt moet het wel gaan.

ROSALIE.
Nu de andere...

(Zij trekken met zooveel geweld aan de tweede laars, dat zij Tieste van den zetel trekken...)

TIESTE.

Halte... halte... Gij trekt mij van den zetel.

(Tieste is gevallen.)

ROSALIE.

(Tieste ophelpende.)

Hou u vast. Denkt gij dat het zoo gemakkelijk gaat...

TIESTE.

Ik zeg niet...

(hikt...)

maar enfin... als gij met twee zijt...

(De vrouwen zetten hem met veel moeite op den zetel.)

ROSALIE *en* OCTAVIE.

(Trachten te vergeefs de tweede laars uit te trekken.)

Deze laars kunnen wij niet uittrekken, zij is te nat.

TIESTE.
Dan zal ik er mede slapen.

(Staat op en trekt zijn ondervest uit.)

ROSALIE.

(Misnoegd.)

't Is nog al pleizierig in bed liggen met eene natte laars.

TIESTE.

(Hikt.)

Wat wilt gij er aan doen, à la guerre comme à la guerre!

ROSALIE.

(Misnoegd.)

Octavie, zet u maar te slapen mijn kind.

OCTAVIE.
Ja, moeder; vader slaap wel.

TIESTE.

(Hikt.)

Octavie, waar gaat gij slapen?

OCTAVIE.
In den zetel.

TIESTE.
Ha! Rozeke, waar moet ik liggen?

ROSALIE.
Daar in den hoek.

TIESTE.
Ik zal mijn been uit het bed laten hangen...

ROSALIE.

(Sleurt Tieste naar het bed.)

Ja, slaap wel.

(Zij werpt hem onzacht in het bed.)

TIESTE.

(In het bed.)

Het zal hier nauw gepast zijn.

ROSALIE.

(Slaat een kruis. De handen samen en de oogen ten hemel.)

Och Heere! Ik hoop dat wij nu gerust zullen kunnen slapen.

(Zij gaat zich te bed leggen)

Tieste, schuif een beetje op.

TIESTE.

Opschuiven, ik lig met mijnen neus tegen den muur.

DOEK

(Wordt het doek gehaald, dan blijven de spelers stil in bed liggen als waren zij ingesluimerd.)

Derde Bedrijf
Het geluk vliegt
(Twee jaar later)

Het tooneel verbeeldt eene huiskamer in een der werkmanswoningen van het faubourg 'St-Antoine' te Parijs.
Links een groot venster dat op den koer uitgeeft; verder een schoorsteen met kleine fransche stoof en toebehooren; ook tafel, stoelen, naaimachine; op den achtergrond eene commode met drie laden, waarop een O.L.V. beeldje staat, eene soepkom, twee vaasjes met gemaakte bloemen enz. Op de schoorsteenplaat, een kleine spiegel, eenige tasjes, portretjes enz. Rechts een schoon ijzeren bed netjes opgemaakt. Rechts op het tweede plan nog eene deur.

Eerste tooneel.

ROSALIE en OCTAVIE.

(Als het doek opgaat, zit Octavie bij het venster aan een gilet te naaien, doch houdt op om te luisteren naar gezang van eenen armen drommel die op den koer een fransch liedje zingt. Rosalie zit bij de tafel in het midden van het tooneel kousen te stoppen. Zij schijnt als in droeve gedachten verslonden en pinkt nu en dan eenen traan weg.)
(Men hoort zingen.)

VA, charmante hirondelle

(Zangwijze: D'où viens-tu, beau nuage?)

Quand là dans ma patrie,
Tu rencontres une amie,
Dis-lui bien, je t'en prie,
Que je l'aime toujours.
Que souvent plein d'alarmes
Je rêve à ses charmes,
Ses sourires et ses larmes,
Qu'elle me verse par amour.

Va, charmante hirondelle,
Secourue par le vent,
Va, porter de mes nouvelles{ bis
Puis, reviens au printemps{ bis

(Men mag desnoods een ander fransch lied zingen.)

OCTAVIE.

Mama, geef mij een ‘sou’ om aan dien zanger te werpen?

ROSALIE.

(Droefgeestig.)

Ach! mijn kind, ik heb geen ‘sous’ te veel, ik vrees dat wij er weldra te kort zullen komen. Sedert acht weken is uw vader zonder werk, en God weet wanneer hij er zal vinden.

(Zuchtende.)

Parijs!... Parijs! Wat heb ik mij in u bedrogen.

OCTAVIE.

Verleden jaar heeft vader toch veel geld verdiend.

ROSALIE.

Gedurende de tentoonstelling ging alles goed, doch zoodra ze gesloten was, verminderde het werk van dag tot dag.

(Zij wischt eenen traan.)

OCTAVIE.

(Troostend.)

Het zal wel beteren, mama.

(Zij werkt naarstig voort.)

ROSALIE.

(Als tot zichzelve.)

Ik zal hier nooit eene uur geluk meer

hebben... Als ik denk dat mijne twee jongste kinderen mij door de kroep werden ontrukt op acht dagen tijds.

(Zij weent bitter.)

Ik zal er het verstand bij verliezen.

(Kleine poos.)

OCTAVIE.
Mama, ween zoo niet... Pierken en Lotje zijn in den hemel.

ROSALIE.
Eene moeder kan zich met al die gezegden niet troosten.

OCTAVIE.

(Medelijdend.)

Gij zult ziek worden indien gij daar altijd aan denkt.

ROSALIE.
Ik durf het aan niemand zeggen, doch ik gaf tien jaar van mijn leven hadden wij Gent nooit verlaten.

OCTAVIE.
Laat ons terugkeeren, moeder... Ik vraag niets beter.

ROSALIE.
Blijven wij nog langen tijd in Parijs, dan wordt uw vader een dronkaard.

OCTAVIE.
Vader is niet kwaadaardig.

(Zij wischt ook eenen traan.)

ROSALIE.
Hij is zooveel veranderd sedert korten tijd. Alle dagen gaat hij op zoek naar werk, en komt naar huis met een stuk in zijn vest.

OCTAVIE.
De man heeft verdriet omdat hij geen werk vindt, en als de mannen verdriet hebben trachten zij het te verdrinken.

ROSALIE.
Ongelukkiglijk bederft de drank al wie er misbruik van maakt.

OCTAVIE.
Het zal wel beteren moeder, als het slecht seizoen voorbij is.

ROSALIE.
Zoolang heeft het nooit geduurd... Ten andere, uw vader leeft hier ook tegen zijne goesting. Ik zie het wel...

OCTAVIE.
Als men de taal niet spreekt... is het hier niet pleizierig.

ROSALIE.
Ik dacht dat het zoo gemakkelijk was, fransch te leeren.

OCTAVIE.
Voor wie jong is, gaat dat nogal, maar...

ROSALIE.
Ik heb dit jaar niet eens mijnen Paschen kunnen houden... De vlaamsche priester was ziek, en als ik probeerde in 't fransch te biechten, kon de biechtvader zich niet houden van lachen.

OCTAVIE.
Hij heeft u toch de absolutie gegeven?

ROSALIE.

(Schokschouderend.)

Ik weet het zelf niet, wat hij mij gegeven heeft.

OCTAVIE.

(Glimlachend.)

Wees onbevreesd moeder, gij zult naar de hel niet gaan.

ROSALIE.
Daarvan heb ik geenen schrik, maar een christen mensch houdt toch gaarne zijnen Paschen.

(Men klopt op de deur.)

Tweede tooneel.

DE VORIGEN, FRANS STORK.

OCTAVIE.

(Roepende.)

Entrez!

FRANS.

(Met eenen reiszak aan de eene, en eenen regenscherm in de andere hand.)

Bonjour, madame Klepkens! Octavie!

OCTAVIE.

(Springt op en loopt Frans te gemoet.)

Frans! Mijn Frans!

ROSALIE.

Wie kan het gelooven!

FRANS.

(Laat reiszak en regenscherm vallen en omhelst hartelijk Octavie.)

Octavie!... Ik ben blij dat ik u zie!...

OCTAVIE.

(Aangedaan.)

Ah! Frans!... Ik ook... ik ook...

FRANS.

(Tot Rosalie die opgestaan is.)

Madame Klepkens, laat mij u omhelzen, want ik gevoel dat gij geboren zijt om mijne schoonmoeder te worden.

(Omhelst Rosalie hartelijk.)

ROSALIE.

(Verwonderd.)

Uwe schoonmoeder?... Jongen.

FRANS.

Ja, madame Klepkens, mijne schoonmoeder. - Ik ben expres naar Parijs gekomen om u de hand te vragen van Octavie.

ROSALIE.

(Meer en meer verwonderd.)

De hand van Octavie!...

FRANS.
Of liever hare twee handen... want een vrouw met eene hand...

ROSALIE.
Octavie is nog zoo jong... en...

FRANS.
Eene oude vrouw zou ik niet willen, madame Klepkens.

ROSALIE.
Ik zou dat gelooven, Frans... want...

(aarzelend)

eene oude vrouw is niet meer jong... en...

FRANS.
En eene jonge vrouw is nog niet oud.

(Octavie lacht hartelijk.)

ROSALIE.
Enfin... Ik sta als van de hand Gods geslagen...

FRANS.
Gij wist toch dat ik Octavie gaarne zie, madame Klepkens...

ROSALIE.
Ik?... ik dacht dat gij haar reeds lang hadt vergeten.

FRANS.
Vergeten! Ik heb haar meer dan 500 brieven geschreven.

ROSALIE.
Meer dan 500 brieven! Nu begrijp ik waarom Octavie zooveel op de mansarde zat te schrijven.

OCTAVIE.
Het was om fransch te leeren, ‘mama’. Ik maakte themas.

ROSALIE.

(Droevig.)

Ach, Frans, jongen, alles gaat hier zoo slecht; Tieste loopt al acht weken zonder werk.

FRANS.
Acht weken! In Gent is er altijd werk; men wordt er niet rijk, doch men lijdt er geene armoe.

ROSALIE.
't Is waar, jongen; ik zal het heel mijn leven beklagen dat wij naar Parijs gekomen zijn. Ik gaf 10 jaar van mijn leven...

OCTAVIE.

(Haar afbrekende.)

Laat ons terug gaan naar Gent, moeder; ik zal het aan vader vragen.

ROSALIE.
Ja, doe dat, mijn kind, ik zal u heel mijn leven dankbaar zijn.

OCTAVIE.
Frans zou toch hier niet willen trouwen, niet waar, Frans?

FRANS.
Dat is mij gelijk, Octavie, als wij maar getrouwd zijn...

OCTAVIE.
Mij ook, Frans, doch gij zijt niet gekomen om hier te blijven?

FRANS.
In het geheel niet; ik ben gekomen om u te zien... en om Parijs eens te zien.

(Gaat in zijn reiszak voelen.)

Madame Klepkens, ik heb u iets meegebracht, ziehier, een klippel Gentsche peperkoek.

ROSALIE.
Een klippel Gentsche lekkerkoek! Wel jongen, nu hebt gij eene goede gedachte gehad,

(den koek aannemende)

hij zal ons niet weinig van pas komen.

(Riekt er aan.)

O! dat riekt goed! Het riekt naar Gent.

OCTAVIE.
Mama, laat mij ook eens rieken.

(Zij riekt insgelijks aan den peperkoek.)

Inderdaad, het riekt naar Gent.

FRANS.
En voor u, Octavie, heb ik dit medegebracht.

(Overhandigt haar een klein doosje met oorbelletjes.)

OCTAVIE.
Voor mij?

(Aannemende.)

O moeder! zie eens wat schoone oorrinkskens!

ROSALIE.
Ja, Frans, gij hebt niet nauw gezien, gelijk men zegt te Gent.

FRANS.
En dat is zuiver goud! en echte perles fientjes!

OCTAVIE.
Echte perles fientjes. O Frans! daarvoor moet ik u toch omhelzen.

(Kust Frans hartelijk op beide wangen.)

ROSALIE.
Is er nieuws in Gent, Frans?

FRANS.
Nieuws en geen nieuws... Madame uit ‘het Zwart Hondeken’ is weggeloopen met eenen gendarm.

(Tot Octavie, die tracht de oorbelletjes aan te doen.)

Zal het gaan? wacht ik zal u helpen.

OCTAVIE.
Als 't u belieft, Frans.

(Gaat Octavie helpen.)

ROSALIE.
Ik heb het wel gedacht dat schoone Pauline, zooals men haar noemde, eens de plaat zou gepoetst hebben met een soldaat of een pompier.

FRANS.
Noch iets, de dochter van Mie Labbeke is getrouwd met een ouden bult die 150.000 frank rijk is.

ROSALIE.
Julietje, dat schoon meisje? Wel Lieve Heer!

FRANS.
Hij is 75 jaar oud.

(Tot Octavie.)

Ha! ik ben er.

ROSALIE.
En zij is er hoogstens 20. Wat zullen wij nogal hooren!

OCTAVIE.
Merci Frans.

(Gaat zien in een klein spiegeltje.)

O! die staan mij schoon! Zie eens mama!

ROSALIE.
Heel lief. Frans hebt gij geen lust om iets te eten. Een fricadelleke of een beetje ‘pommes de terre frites!’

FRANS.
Straks zal ik wel een beetje eten, madame Klepkens; nu heb ik nog geen honger, doch ik stik van dorst; indien gij mij toelaat u te regaleeren, ziehier twee frank voor een flesch wijn.

(Geeft het geldstuk.)

OCTAVIE.
Voor twee frank heeft men twee liters wijn, en van den besten.

ROSALIE.
Ja, de wijn is hier goedkoop maar... het is er al mee... Octavie, wilt gij er om gaan? Uwe beenen zijn jonger dan de mijne.

OCTAVIE.

(Aarzelend.)

Och, mama, ga zelve; wellicht zit vader weer bij den marchand de vins, zeg hem dat Frans hier is.

ROSALIE.
Inderdaad, ik moet nog een en ander medebrengen, want Frans blijft toch dineeren.

FRANS.
Madam, ik zit nog met 6 pistolets met Gentsche verkenskop in mijnen reiszak, dus heb ik eten genoeg voor heel den dag.

OCTAVIE.

Gij kunt toch heel den dag geen verkenvleesch eten; breng een beefsteak mede, mama, van de ‘filet.’

ROSALIE.

Ja, mijn kind.

(Rosalie af.)

(Nauwelijks is zij de deur uit of Frans vliegt Octavie aan den hals.)

Derde tooneel.

OCTAVIE en FRANS.

FRANS.

Octavie! mijne Octavie!

(Kust haar aanhoudend.)

ROSALIE.

(Terugkomende.)

Ik heb mijnen porte monnaie vergeten.

(Beziet Frans en Octavie.)

Ja maar...

(gaat haren porte-monnaie nemen van tusschen de bedmatrassen...)

braaf zijn terwijl ik weg ben.

OCTAVIE *en* FRANS.

(Onthutst.)

Wees gerust, mama! - O! madam.

(Rosalie af.)

FRANS.

(Vliegt weder naar Octavie en overlaadt haar nogmaals met kussen.)

Octavie! mijne Octavie! Die ik toch zoo gaarne zie.

OCTAVIE.

(Frans zachtjes afwerende.)

Genoeg, Frans, genoeg! Ik kan bijna geen adem halen.

FRANS.

Gij zijt toch niet asthmatiek?

OCTAVIE.
Neen Frans, maar... enfin, als wij getrouwd zijn... dan moogt gij mij kussen zooveel gij wilt.

FRANS.
Bedenk toch, liefste, dat ik u sedert twee jaar niet meer gezien heb; toen ik bij uw vader werkte zag ik u alle dagen; alle dagen ontstal ik u een half dozijn kusjes, doch sedert uw vertrek... Octavietje, wist gij hoeveel verdriet ik gehad heb sedert gij in Parijs woont. Mijne moeder dacht dat ik zinneloos ging worden... Ik kon niet meer eten noch drinken; slapen heb ik niet gedaan vooraleer ik uwen eersten brief ontving, en als ik bij toeval de oogen sloot, dan was het om van u te droomen.

OCTAVIE.

(Liefdevol.)

O! Frans! Ik heb ook heele nachten om u geweend; mijne moeder dacht dat ik ging uitteren.

FRANS.
Is dat waar?

(Hij slaat zijnen rechter arm rond hare lenden en kust haar teeder.)

Mijne lieve, lieve Octavie!

OCTAVIE.
Frans, gij hebt nooit bemerkt dat mijne brieven nat waren?

FRANS.
Ja, dat heb ik bemerkt, liefste Octavie, en dan... dan... kon ik mijne tranen niet bedwingen, zie als ik er nog aan denk...

(Wischt eenen traan.)

OCTAVIE.
Ik vroeg mij dikwijls af hoe het kwam, dat er zooveel inktvlekken op uwe brieven waren...

FRANS.
Dat waren mijn tranen, liefste Octavie, bittere tranen gemengd met inkt! Och! Ik heb meer geleden dan tien paarden kunnen trekken.

(Omhelst haar nogmaals.)

Vierde tooneel.

DE VORIGEN, TIESTE, hij ziet er bedronken uit, heeft een blauw oog en den hik.

TIESTE.

(Binnenkomende.)

Sale pays! Sakkernondebleu.

(Hikt.)

Vive la Belgique! A bas Paris!

(Hikt. Werpt zijnen hoed op het bed, en laat zich moedeloos op eenen stoel vallen.)

OCTAVIE.

Vader, zie eens wie hier is.

(Ter zijde.)

Wel, hij heeft een blauw oog! Vader, Frans is hier.

(Tieste schijnt Frans niet te herkennen.)

FRANS.

Baas, hoe gaat het.

(Reikt Tieste de hand.)

TIESTE.

Slecht! Slecht jongen... Wel Frans. Wat komt gij hier doen in dit verwenscht land.

(Hikt.)

Komt gij hier ook armoede lijden op zijn fransch?

OCTAVIE.

Vader, waar hebt gij dat blauw oog opgedaan? Het is heel gezwollen.

TIESTE.

Zie Frans, hoe zij hier de menschen ‘arrangeeren.’

(Hikt.)

Er loopt een gamin tegen mij en noemt mij imbécile! Ik zeg qu'est-ce que c'est vous

(hikt)

en hij geeft mij een ‘coup de savate,’ dat ik wel duizend kaarsjes zag branden.

Octavie.
Was daar geen politie, vader?

Tieste.
Politie.

(Hikt.)

Die is nooit te zien als men haar roodig heeft.

OCTAVIE.
Wil ik er een doekje met koud water opleggen, vader?

TIESTE.
Onnoodig.

(Hikt.)

Hoe eer ik dood ben, hoe beter.

FRANS.
Baas, ik kom u vragen of ik met Octavie mag trouwen!

TIESTE.
Trouwen!

(Hikt.)

Zijn er nog geen arme menschen genoeg?

FRANS.
Ja maar, wij blijven niet hier; wij gaan naar Gent wonen bij mijne moeder; zij heeft eene schoone deeling gedaan.

TIESTE.
't Is wel besteed!

(Hikt.)

Uwe moeder is eene brave vrouw, en deelen is nog het beste wat een mensch kan doen in de wereld.

(Hikt. Tracht te vergeefs zijne bottienen uit te trekken.)

FRANS.
Zoodus baas, dat gij toestemt?

TIESTE.
Toestemmen?

(Hikt.)

Wat toestemmen?

(Trekt een schoen uit.)

FRANS.
Dat ik trouw met Octavie.

TIESTE.

Ik trek mij dat niet aan. Ik trek mij niets meer aan. Mijne vrouw is hier de baas!

(Hikt. Rosalie die binnenkomt hoort de laatste woorden.)

Zij is altijd de baas geweest, en een huishouden waar de vrouw de baas is moet teniet, al was het van...

(Hikt.)

Vijfde tooneel.

DE VORIGEN, ROSALIE.

ROSALIE.

(Barsch.)

Hij is weeral zat!

OCTAVIE.

Vader heeft een blauw oog.

ROSALIE.

't Is wel besteed! hij moest er twee hebben, dat zal hem leeren zich bedrinken.

TIESTE.

Zie Frans, daar is de nagel van mijn doodkist.

(Hikt.)

Madame moest naar Parijs! om fransch te leeren.

(Hikt. Trekt zijn tweeden schoen half uit.)

OCTAVIE.

Mama, antwoord niet, anders is er weeral ruzie.

TIESTE.

Zij kan al zooveel fransch als ik, genoeg om slaag te krijgen.

ROSALIE.

(Tot Tieste.)

Ga een beetje op uw bed leggen; wij zullen elkander spreken als gij nuchter zijt.

TIESTE.

Nuchter.

(Hikt.)

Ik ben zoo nuchter als een pas geboren kalf dat nog niets gegeten heeft.

(Hikt.)

Mijn beer grolt als... een beer... die verscheurd is van den honger.

(Hikt.)

ROSALIE.
Wilt gij wat eten?

TIESTE.
Ik eet niet meer. Ik ga mij laten sterven van honger. Ik heb genoeg van dit leven.

ROSALIE.

(Bedaard.)

Wilt gij wat pommes de terre frites eten met fricadellen?

TIESTE.

(Met afkeer; valt bijna op het bed.)

Merci. Ik kan geen fricadellen meer hooren of zien. Sedert dat wij in Parijs zijn, Frans, hebben wij nog niets anders gegeten dan pommes de terre frites en fricadellen.

ROSALIE.

(Gebeten.)

Dat is niet waar, Frans.

FRANS.
Baas, wilt gij een broodje eten met Gentsche varkenskipkap?

TIESTE.
Gentsche varkenskipkap?

FRANS.
Ja, baas! Gentsche varkenskipkap. die mijne moeder zelve bereid heeft. Proef dit eens.

(Geeft Tieste een broodje met vleesch.)

TIESTE.

(Aannemend.)

Merci, Frans, omdat het van Gent komt, en omdat het varkenskipkap is.

(Hikt.)

(Middelerwijl heeft Octavie de glazen gevuld.)

OCTAVIE.
Frans, gij hebt zeker dorst.

(Tieste wilt een glas nemen doch zijne vrouw duwt hem achteruit.)

ROSALIE.

(Neemt het glas.)

Eerst eten. Frans, op uwe gezondheid.

(Klinkt met Frans.)

FRANS.

(Klinkende.)

Santé madame... Octavie, baas... op uwe gezondheid.

Allen drinken

(Tieste nadert nogmaals de tafel om een glas te nemen, doch zijne vrouw duwt hem opnieuw achteruit.)

ROSALIE.

(Tot Tieste.)

Straks, als gij gegeten hebt, zult gij een glas krijgen.

TIESTE.

(Opstuivende.)

Ziet gij dat Frans, zoo heeft mijne vrouw mij altijd behandeld, zelfs in tegenwoordigheid van vreemde menschen, mij affronteeren, dat is...

ROSALIE.

Dat is onwaar.

TIESTE.

Zij is altijd de baas geweest en ik heb altijd gestaan waar de bezem stond.

(Hikt.)

OCTAVIE.

Och! vader!

(Maakt het venster dicht.)

TIESTE.

(Tot Octavie.)

(Etende.)

Mijn kind, luister naar mijne woorden, want gij zult mij niet lang meer zien.

(Hikt.)

Als gij trouwt met Frans, laat uw man meester zijn.

(Hikt.)

Eene vrouw die de broek draagt doet ze dikwijls verkeerd aan.

ROSALIE.

(Gebeten.)

Zattemanspraat.

TIESTE.

(Steeds met het broodje in de hand.)

Wie heeft er van mij een zatlap gemaakt?

(Op Rosalie wijzende.)

Gij! Te Gent wonnen wij eerlijk ons brood en wij waren gelukkig; maar madame moest naar Parijs, om fransch te leeren!

(Hikt.)

Wij zijn hier bijna twee jaar, en zij kan juist zooveel fransch als ik,... genoeg om slaag te krijgen!

(Hikt.)

ROSALIE.

(Bitsig.)

Ga naar uw bed, zeeveraar.

TIESTE.
Zij heeft mij altijd behandeld als ware ik de domste hond van heel Gent, en zij is de dwaaste kat van heel Parijs!

(Hikt.)

OCTAVIE.
Ach, vader, als 't u belieft.

TIESTE.
Neen kind, ditmaal zal ik spreken, alware het voor de laatste maal.

(Werpt zijn broodje met geweld op den grond en begint te weenen.)

Wat ik hier in dit verdoemd Parijs heb geleden. Als ik denk aan mijne twee jongste kinderen, aan mijn Lotje en aan mijn Pierken, dan is het maatje vol en ik ga het uitgieten langs het venster.

(Loopt naar het venster en opent het.)

(Rosalie pakt hem bij den kraag; Octavie en Frans vatten Tieste bij de armen en beletten hem uit het venster te springen.)
(Allen roepen tegelijk: Tieste! vader! baas!)

ROSALIE.
Ach! Tieste, wat gaat gij doen? Baptiste!

OCTAVIE.
Ach! Vader! Vader! om de liefde Gods!

FRANS.
Baas, baas! Geen beestigheden!

(Zij brengen Tieste terug in het midden van de kamer. Frans maakt het venster dicht. Octavie weent bitter.)

TIESTE.
Om het even; ik zal er een eind aan maken. Ik zal mij verdrinken, is het vandaag niet, dan is het morgen, of ik zal mij ophangen.

ROSALIE.

(Huilende.)

Och! Tieste, bedaar; ik smeek en vraag om vergiffenis. Gij hebt gelijk, ik ben de schuld van alles, doch voortaan zult gij alléen meester zijn... laat ons terug gaan naar Gent...

(Frans tracht Octavie te troosten.)

TIESTE.

Naar Gent!

(Hikt.)

Jamais. Wij zijn te Parijs, en wij zullen er blijven, al moesten wij er creveeren van honger.

ROSALIE.

(Slaat hare armen rond Tieste's hals en weent bitter.)

Och, Tieste, mijn goede Baptiest, gij zult mij vergiffenis schenken; ik beken dat ik ongelijk had naar Parijs te komen, maar anders heb ik toch nooit iets misdaan. Ben ik voor u niet altijd eene trouwe echtgenoote en voor mijne kinders eene goede moeder geweest? Heb ik u niet altijd zielslief gehad? Zeg Baptiest, dat gij mij zult vergiffenis schenken, zooniet ben ik in staat ook...

(Vliegt wanhopig naar het venster, dat zij te vergeefs tracht te openen, maar Frans en Octavie houden haar tegen en Tieste trekt haar terug.)

OCTAVIE *en* FRANS.
O! mama! Wel madam!

TIESTE.
Kom, kom Rosalie, wat zal dat beteekenen? Mij verbiedt gij van door het venster te springen, en nu wilt gij er zelve door.

OCTAVIE.

(Weenende.)

Och! vader, schenk moeder vergiffenis; laat ons terug naar Gent en gij zult zien... wij zullen weder gelukkig zijn.

FRANS.

(Tot Tieste.)

Ja baas, Octavie heeft gelijk, uwe vrouw is toch altijd eerlijk en braaf geweest...

TIESTE.
Dat zeg ik niet, Frans; zij is eene brave vrouw, maar zij ziet niet verder dan haren neus lang is, en zij heeft maar een klein neusje.

ROSALIE.

(Grijnende.)

Ik heb u vergiffenis gevraagd en... Hi! Hi! Hi! Ik zal het besterven.

TIESTE.
Ehwel, 't is wel, wij gaan terug naar Gent al ware het reeds morgen, als gij wilt en...

(Kust haar.)

(Frans kust Octavie ook verscheidene maal.)

ROSALIE.

(Omhelst Tieste vurig.)

O! mijn brave Tieste, mijn brave man! Ik zal nooit meer vergeten hoe toegevend gij zijt en... Kom, leg u een beetje te rusten, ik zal u een beefsteak bakken tegen dat gij wakker wordt, en dan zullen wij samen dineeren. Nu, drink eerst nog een glaasje wijn.

(Geeft hem te drinken. Leidt Tieste naar het bed. Tieste laat zich legen het bed vallen.)

Nog een glaasje?

(Geeft hem nog een glaasje.)

Nu is het genoeg. Wacht ik zal u helpen mijn brave soldaat.

(Helpt Tieste zijn jas, gilet en broek uittrekken. Hij heeft een rood baaien slaaprok en onderbroek aan.)

Zesde tooneel.

DE VORIGEN.
(Tieste legt zich te bed en wentelt zich om en om.)

ROSALIE.

(Met een zucht.)

Ach! kinderen, er is een zwaar pak van mijn hart! Na al dat verdriet is er misschien nog geluk voor ons. Wij gaan terug naar Gent...

(Zeer verheugd).

Ik wenschte dat wij er reeds waren, want moesten wij hier nog langer verblijven, ik kreeg de landziekte! ik gevoel het.

(Vult de glazen.)

Ik voel het! Komt kinderen, wij drinken op de terugreis naar ons Vaderland! ons dierbaar Gent!

(Frans en Octavie, die stonden te vrijen, naderen de tafel en klinken met Rosalie)

: A bas Paris! Vive la Belgique!

OCTAVIE.

Moeder, op uwe gezondheid!

(Tieste droomt luid van fricadellen en pommes de terre frites.)

FRANS.

Madame Klepkens, à votre santé!

(Na gedronken te hebben.)

Hoe stelt het Jefke. De kleine Jef?

ROSALIE.

(Verheugd.)

Jef stelt het heel goed. Hij is bij een patissier om taarten te leeren naar huis dragen. Hij blijft er eten en slapen en ontvangt soms tot 25 frank drinkgeld in de maand.

FRANS.
En Naard?

OCTAVIE.
Naard? Dat is een echte Parisien; hij wil geen vlaamsch meer spreken, 't is veel te gemeen, zegt hij.

FRANS.

(Gebelgd.)

Gemeen! Zijne moedertaal verachten, *dàt* is gemeen!

ROSALIE.

(Die medelijdend naar Tieste ziet.)

Mijn arme man, waar mag hij dat blauw oog hebben opgedaan?

OCTAVIE.
Een ‘voyou’ heeft hem een ‘coup de savate’ gegeven.

ROSALIE.
Frans, dat zijn hier deugenieten. Ik ga vader een beetje bruine zeep achter zijn oor strijken.

(Neemt het schoteltje met zeep en strijkt er Tieste een weinig achter het oor.)

Zie, zoo zal er de pijn uittrekken, terwijl hij slaapt.

(Tieste snorkt)

Zevende tooneel.

DE VORIGEN, NAARD.

NAARD.

(Binnenkomende.)

Bonjour tout le monde! Tiens qui voilà, François!

(Gaat er naartoe de hand uitstekende.)

Comment ça va, mon vieux?

FRANS.

(Hem de hand drukkend.)

Heel goed gelijk gij ziet.

NAARD.

(Die een papieren sigaartje rookt.)

Et quelles nouvelles au pays? Mon cher ami.

OCTAVIE.

Naard, Frans en ik gaan trouwen.

NAARD.

Vraiment! Toutes mes félicitations! A la bonne heure.

ROSALIE.

(Verheugd.)

Naard, wij gaan terug naar Gent.

NAARD.

Naar Gent! Pas moi en tout cas. Ho! la la.

ROSALIE.

Gij zult medegaan; dit jaar moet gij loten!

NAARD.

Tirer au sort! Jamais de la vie!... D'ailleurs, je vais me marier!

(Tieste snorkt.)

ROSALIE *en* OCTAVIE.

(Tegelijk.)

Vous marier! Een blague zeker.

NAARD.

Blague? J'épouse une forte chanteuse du Ba-ta-Clan.

ALLEN.

(Tegelijk.)

Forte chanteuse du Ba-ta-Clan!

ROSALIE.

(Spottende.)

Een forte santeuse van den Bataclan. Hij wil ons wat opdraaien!

NAARD.

Zij verdient 25 frank par soirée;... maar zij is een beetje ouder dan ik!

(Tieste snorkt.)

ROSALIE.

Wat gaan wij vandaag nogal hooren!

NAARD.

(Tot Frans.)

Gij moest eens zien wat schoone en groote vrouw! Een bijou! Zij zou voor mij sterven.

(Tot zijne moeder.)

Ten andere, gij hebt haar reeds gezien als wij in den Ba-ta-Clan geweest zijn. - Mademoiselle Mimi, die zong: 'Une Chaumière et ton coeur' suffirait à mon bonheur. Gij hebt zelfs geapplaudisseerd.

ROSALIE.

Wat! dat groot dik wijf! Het is gelijk een oliefant. Ha! ha! ha! Gij doet mij lachen, Naardje.

(Tieste snorkt.)

OCTAVIE.

(Spottende.)

Zij weegt wel driemaal zoo zwaar als gij!

NAARD.

Wat geeft dat? Wij trouwen niet per gewicht. Nous nous aimons, en mogen wij niet trouwen, dan spring ik door het venster.

(Tieste snorkt. Hij wil naar het venster doch Frans houdt hem tegen.)

ROSALIE.

Gij ook al! Dat venster brengt ons ongeluk bij. Ik wenschte dat wij hier al weg waren.

Achtste tooneel.

DE VORIGEN, BERNARD KIEKEPOOT, stormt binnen als ware hij van den duivel bezeten. Hij heeft een gedrukt papier in de hand.

BERNARD.

Ma soeur, ma soeur, où est notre bon de l'exposition?

(Allen staan verwonderd.)

ROSALIE.

Bon d'exposition?

(Haalt de schouders op.)

BERNARD.

Mais oui, votre bon de l'exposition universelle de l'année dernière.

(Haalt een briefje te voorschijn.)

Un billet comme celui-ci!

OCTAVIE.

Ah! je sais ce que mon oncle veut dire.

(Tot hare moeder.)

Onzen bon van d'Exposition.

ROSALIE.

Ik weet niet wat gij bedoelt.

(Tieste snorkt.)

BERNARD.

Sacré nom d'un chien!

(Met nadruk.)

Gij weet niet dat gij verleden jaar, even als ik, een bon gekocht hebt van 20 frank van d'exposition universelle?

ROSALIE.

Ja! dat weet ik, wij zijn ermede vijfmaal al te zamen naar de expositie geweest!

BERNARD.

Très bien! Mais er bleef een talon comme celui-ci, voor de tombola!

ROSALIE.

(De schouders ophalende.)

Talon comme celui-ci!

(Bitsig.)

Spreek uwe moedertaal, dan zal ik u verstaan.

BERNARD.

(Heen en weer loopende.)

Nom de nom! de nom! de nom! de nom!

(Tot zijne zuster.)

Welnu, gij hebt uwen talon niet meer, dan verliest gij 250.000 frank.

(Tieste snorkt.)

ALLEN.

(Tegelijk.)

250.000 frank!!!

ROSALIE.

Een talon van 250.000 frank.

FRANS.

(Tot Octavie.)

Dat ware jamer.

BERNARD.

Ja, 250.000 frank die gij verliest indien gij uwen talon niet vindt. Ziehier de lijst van de tombola: 1er prix 250.000 frank, n^{r} 219 série 12025. Eh bien! ik heb n^{r} 218 en gij moet n^{r} 219 van voormelde série bezitten, puisque moi, aangezien ik met ù de biljetten heb gekocht en ù het tweede heb gegeven.

ALLEN.

(Beteuterd en twijfelend.)

250.000 frank!

(Tieste snorkt.)

BERNARD.
Ja! een fortune van 250.000 frank, ¼ de million, verstaat gij nu.

(Allen staan te denken om zich te herinneren.)

OCTAVIE *en* NAARD.
Moeder, waar is dat briefje?

ROSALIE.
Dat weet onze Lieve Heer! Het is een jaar geleden!

BERNARD.
Ma soeur, ik heb u gezegd dat gij den talon moest bewaren.

ROSALIE.
Ja, had ik geweten dat... maar wie zal er peinzen dat...

(Gaat zien in eene schuif der nachttafel.)

FRANS.

(Tot Octavie.)

Uwe moeder heeft het misschien weggelegd.

OCTAVIE.
God weet waar! Het is zoolang geleden.

NAARD.
Nous allons chercher, mon oncle!

(Gaat zien op den schoorsteen.)

BERNARD.
Naturellement!

(Droogt zich het zweet van het voorhoofd.)

Il faut chercher partout.

OCTAVIE.

(Tot hare moeder.)

Als ik het goed voor heb, dan heeft het langen tijd in de soepkom gelegen.

(Neemt de kom van de kast en plaatst die op de tafel; allen omringen haar. Bernard sakkert maar immer voort, doch gaat ook zien. Octavie haalt eerst uit de soepkom eenig naai en stopgerief, daarna een aantal briefkens en rekeningskens.)

Dat is het niet.

(Rosalie neemt de flesch en wijnglazen van de tafel.)

NAARD.
Een bergbriefje.

ROSALIE.

(Hem het briefje ontrukkende.)

Geef dat hier!

OCTAVIE.

Rekeninksken van den schoenmaker. Nog eene rekening.

NAARD.

De quittances van de loyer. Een boekje.

ROSALIE.

(Tot haren broeder.)

Gij ziet wel dat ik al de rekeningen bewaar.

(Raapt het boekje op.)

Goed, mijn trouwboekje.

BERNARD.

(Spottend.)

Ja, mais le principal.

(Beeft van ongeduld.)

ROSALIE.

(Bitsig.)

Principal... wie kon dat voorzien! ‘D'ailleurs, t'is zeker weeral een blague!’

OCTAVIE.
Een pakje haarspelden.

(Steekt het in haren zak.)

Eene kinderbel.

ROSALIE.
Geef dat hier, 't is een souvenir van mijn Pierken zaliger.

(Neemt het en kust het.)

NAARD.
Hier ligt het niet in.

FRANS.
Misschien in de laden der commode.

NAARD.

(Tot Frans.)

Wilt gij mij helpen? Wij zullen de laden uittrekken, op de tafel plaatsen en één voor één onderzoeken.

FRANS.
Met pleizier.

(Gaat helpen.)

BERNARD.

Attendez, je donnerai un coup de main.

(Octavie, Naard en Frans trekken de bovenste lade uit de commode en plaatsen die op de tafel. Allen zoeken er in.)

OCTAVIE.

Dit is een zak met knoopen, dit zijn de zakdoeken, kousen, nog kindergoed van Pierken zaliger.

(Zij werpen al het goed op den grond vóor de tafel.)

ROSALIE.

(Misnoegd.)

Al mijn schoon goed op den grond!

NAARD.

Dit is een boekje cigarettenpapier.

(Steekt het in zijn zak.)

BERNARD.

(Wanhopig.)

Ça serait vraiment trop bête!

ROSALIE.

(Bitsig.)

Bête! bête! Wie denkt er aan dat papierken. Ik heb andere dingen in het hoofd!

BERNARD.

Mais malheureuse! 't is niet een papierken, 't is eene fortune, eene groote fortune!...

OCTAVIE.

Ja, mama, als het waar is wat nonkel zegt....

ROSALIE.

Hij heeft ons al zooveel wijs gemaakt.

BERNARD.

Waar? mais je vous assure, ma chère. Voici la liste.

(Toont nogmaals de lijst.)

Et voici mon numéro, c'est assez pour devenir fou!

OCTAVIE.

In de bovenste lade ligt het niet!...

NAARD.

Wij zullen zien in de tweede.

(Neemt met Frans de lade van de tafel en plaatst die op den grond; dan nemen zij de tweede lade en allen tegelijk zoeken er in.)

ROSALIE.

Dat is al ondergoed, gewasschen en gestreken.

OCTAVIE.

Dit zijn zuivere handdoeken.

(Gedurende heel dit tooneel hoort men Tieste nu en dan snorken dat het een aard heeft.)

NAARD.

Dit is een half hemdeken, een voorschoot... schoone zakdoeken.

(Hij werpt alles vóor de tafel op den grond.)

OCTAVIE.

Een onderbroek van vader en een onderrok van moeder.

NAARD.
Hemden van vader en moeder.

ROSALIE.

(Misnoegd.)

Al mijn goed zal nu ondereen liggen.

BERNARD.

(Bitsig.)

Mais un quart de million, ça vaut la peine de déranger un peu les chiffons.

ROSALJE.

(Ongeloovig.)

Chiffons, quart de million, ik zou het eerst willen zien.

BERNARD.

(Bitsig.)

Willen zien! willen zien! Hebt gij het briefje?

(Terzijde.)

Quelle dinde!

ROSALIE.

(Kwaad.)

Ja, maar mij in het fransch niet uitschelden hoort gij broer! Ik heb genoeg van al uw fransche blagues! Gij hebt ons reeds zooveel wijs gemaakt!...

BERNARD.

(Danst van ongeduld.)

Nom! de nom! de nom!

OCTAVIE.
In deze lade ligt het niet.

NAARD.
Neen! niets te vinden.

(Hij plaatst met Frans de lade op den grond.)

ROSALIE.

In de onderste lade moet gij niet zien, daarin ligt niets anders dan overschot van kleeren.

(Stelt zich voor de commode.)

FRANS.

(Tot Octavie.)

Dat is jammer, het zou uwe moeder juist te pas komen om terug naar Gent te gaan.

OCTAVIE.

Ik kan niet gelooven dat... 250.000 frank!

BERNARD.

(Tot zijne zuster.)

Mais malheureuse, begrijpt ge niet dat gij met zoo eene fortuin gelukkig zoudt zijn voor de restant van uw leven; dat gij niet meer zoudt moeten werken, al zoudt kunnen eten en drinken wat gij wilt, in eene voituur rijden, voyageeren...

ROSALIE.

Halt. Voyageeren, merci, ik heb er genoeg van; wij gaan terug naar Gent en het zal ons laatste reisje zijn, dat kan ik u verzekeren.

BERNARD.

Maar als gij er rijk zijt... dan... nom d'un chien!

ROSALIE.

Welnu, wij zullen zoeken, ofschoon nom d'un chien! Octavie, zie eens in den koffer.

BERNARD.

Zou Tieste het soms niet weten?

ROSALIE.

Tieste? Laat den duts rusten. Hij is een beetje zat en...

BERNARD.

Ik maak hem wakker.

(Gaat naar het bed en schudt Tieste bij de schouders.)

Baptiste! Baptiste! gij hebt het groot lot gewonnen!

TIESTE.

(Ontwakend.)

Ehwel! Wat is er te doen? Staat het huis in brand?

(Wrijft zich de oogen en strekt de armen uit.)

Negende tooneel.

DE VORIGEN, TIESTE.

BERNARD.

Baptiste, mon ami! luister, uwe fortune is en jeu!

TIESTE.

(Zich rechtzettende, verdwaald.)

Fortune! Wij hebben nooit fortune gehad.

BERNARD.

Juist, doch als gij het briefje vindt zijt gij rijk.

TIESTE.

(Ongeloovig.)

Rijk! Ik zou het gelooven! Rijk! wij kunnen onzen rijkdom dragen!

BERNARD.

Kom uit uw bed; wacht ik zal u helpen.

(Helpt Tieste uit het bed.)

Luister eens goed: Herinnert gij u niet dat gij verleden jaar een biljet gekocht hebt van 20 frank om naar de expositie te gaan.

TIESTE.

(Geeuwende.)

Jawel, wij zijn ermede naar d'expositie geweest; er waren 20 ‘entrées’ aan.

BERNARD.

Goed, maar er bleef u een talon over als deze voor de tombola!

TIESTE.

Ja, inderdaad, zoo een groen papierken!

BERNARD.

Welnu, gisteren heeft de trekking plaats gehad en gij hebt 250.000 frank gewonnen.

OCTAVIE.

Ja vader, 't is waar; nonkel heeft de lijst bij zich.

TIESTE.

Ik geloof dat ik droom!

BERNARD.

Mais pas du tout, gij zijt wakker als iedereen.

ROSALIE.

Tieste, bedenk eens wel, want indien het waar is dan...

NAARD.
Moeder twijfelt nog altijd!

OCTAVIE.
Ik kan het ook niet gelooven, Frans.

FRANS.
Ik ook niet.

TIESTE.

(Na zich bedacht te hebben.)

Ik heb het gehad; ik heb het gehad... ik herinner mij... doch waar het gebleven is, dat is de vraag... waar?

(Klopt met de vuist op zijn voorhoofd.)

Ik heb het gehad!

OCTAVIE.

(Tot Frans.)

Ik wensch dat vader zich rappeleerde.

FRANS.
Ja, ik ook!

NAARD.
Tiens donc!

BERNARD.
Oh! misère des misères!

TIESTE.

(Tot Bernard.)

Zwijg!... Ik heb het... ik heb het!... Waar is mijn hoed?

ROSALIE.
Hier Tieste.

(Biedt hem den hoed die op de nachttafel ligt.)

TIESTE.
Dezen hoed niet, mijnen hoogen hoed.

BERNARD.
Son haut de forme.

ROSALIE.

Gij hebt geenen hoogen hoed.

TIESTE.

Welhoe? had ik verleden jaar geen hoogen hoed om naar d'expositie te gaan?

ALLEN.

(Te gelijk.)

Ja zeker, vader had zoo een hoed. Un haut de forme!

ROSALIE.

Die is verkocht met de vodden.

ALLEN.

Verkocht! Lieve deugd! Nom de nom de nom! Sakkernondebleu!

OCTAVIE.

Pardon, mama men wilde er maar een half franksken voor geven, en ik heb hem niet gelaten; hij staat op mijn mansarde.

TIESTE.

Ga hem halen, Octavie. Ik heb het gehad!
BERNARD.

(Nieuwsgierig.)

Wat wilt gij met dien hoed doen! Gij gaat toch niet escamoteeren?

TIESTE.

Ja toch! ja toch! die hoed was mij een beetje te groot! en...

ROSALIE.

(Spottend.)

... Nogal een goed beetje!

OCTAVIE.

(Met den hoed.)

Hier vader, hij is een beetje vuil, ik had hem onder mijn bed geplaatst met houtskolen.

(Tot Frans.)

Men zegt dat het zoo goed is voor de gezondheid.

(Middelerwijl giet Tieste de houtskolen uit den hoed op den grond en haalt, van achter de lederen omranding, een aantal witte briefjes, die de omstanders oprapen, zeggende:)

Dit is het niet. Dit is het niet.

TIESTE.

Ik heb het briefje opgevouwen, omdat mijn hoed een beetje te groot was en... hier is het!

BERNARD.

Laat zien.

(Neemt het briefje, ontvouwt het en ziet het nummer na.)

N° 219, série 12025! dit is het! dit is het, bravo!!!

(Danst van vreugde.)

ALLEN

(Te gelijk.)

Laat eens zien, nonkel! Inderdaad! Bravo Bravo!!

OCTAVIE.

Wat geluk! Wat geluk!

(Omhelst Frans.)

ROSALIE.

Tieste, mijn brave man, nu zijn wij uit Jan.

(Zij omhelst hem).

BERNARD.

Wij zijn rijk! Gij zijt rijk! Bravo! Proficiaat Tieste!

(Omhelst hem.)

Proficiaat ma soeur! ma nièce!

(Omhelst haar.)

(Allen schijnen van streek, dansen, roepen.)

BERNARD.

En nu om het geld!

(Loopt het tooneel af.)

ROSALIE.

(Roept.)

Wacht, Bernard, wij gaan mede.

NAARD *en* OCTAVIE.

Mon oncle, attendez.

(Allen loopen in wanorde Bernard achterna.)

TIESTE.

(Tracht met veel moeite zich aan te kleeden, roepende):

Wacht, ik ben er ook bij!! Wel sakkernondebleu!

DOEK